

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА
ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ
В БЪЛГАРИЯ

Европейски програми

2007
2013

справочник

ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ
В БЪЛГАРИЯ

Европейски програми 2007 - 2013

справочник

четвърто преработено и допълнено издание

ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ

© Представителство на Европейската комисия в България
юли 2007 г.

Справочникът е подготвен от:

Д-р Ингрид Шикова
и екипа на Информационния център на ЕС:
Мария Герганова
Диана Димова

Произведено от рекламно-издателска къща „Минерва“
София, юли 2007 г.

Разпространява се безплатно

**Мненията, отразени в справочника, не отразяват задължително
официалните становища на Европейската комисия**

Съдържание

Предговор	5
Програма Учене през целия живот (2007-2013) <i>Lifelong learning (2007-2013)</i>	7
Програма Еразъм Мундус (2004-2008) <i>Programme Erasmus Mundus (2004-2008)</i>	11
Програма Култура 2007 (2007-2013) <i>Culture 2007 (2007-2013)</i>	15
Програма Младежта в действие (2007-2013) <i>Youth in action (2007-2013)</i>	17
Програма МЕДИЯ 2007 (2007-2013) <i>MEDIA 2007 (2007-2013)</i>	23
Програма Европа за гражданите (2007-2013) <i>Europe for Citizens (2007-2013)</i>	27
Програма ПРОГРЕС - за заетост и социална солидарност (2007-2013) <i>PROGRESS - Programme for Employment and Social Solidarity (2007-2013)</i>	31
Програма Европейска година на равни възможности за всички през 2007 г. <i>European Year of Equal Opportunities for All in 2007</i>	37
Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации (2007-2013) <i>Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)</i>	41
Програма Марко Поло II (2007-2013) <i>Programme Marco Polo II (2007-2013)</i>	43
Програма Трансевропейски мрежи за транспорт и енергия (2007-2013) <i>Trans-European networks for Transport and Energy (2007-2013)</i>	45
Програма Галилео (2007-2013) <i>Galileo (2007-2013)</i>	49
Програма Дафне - Борба срещу насилието (2007-2013) <i>Daphne - combating violence (2007-2013)</i>	51
Програма Превенция на наркотиците и информация (2007-2013) <i>Drugs prevention and information programme (2007-2013)</i>	55
Програма Солидарност и управление на миграционните потоци (2007-2013) <i>Solidarity and Management of the Migration Flows (2007-2013)</i>	59
Европейски бежански фонд (2007 - 2013 г.) <i>European Refugee Fund (2007 - 2013 г.)</i>	61
Фонд външни граници (2007-2013) <i>External Borders Fund (2007-2013)</i>	65

Европейски фонд за интегриране на лица от трети страни (2007-2013) <i>The European Fund for the Integration of Third-country nationals (2007-2013)</i>	67
Европейски фонд за репатриране на нелегално пребиваващи лица (2007-2013) <i>European Return Fund (2007-2013)</i>	69
Програма Лайф + (2007-2013) <i>Life+ (2007-2013)</i>	73
Седма рамкова програма (2007-2013) <i>Seventh Research Framework Programme (2007-2013)</i>	77
Програма Фискалис (2007-2013) <i>Fiscalis (2007-2013)</i>	87
Програма Митници (2007 - 2013) <i>Customs (2007-2013)</i>	89
Програма обмен на данни между администрациите, бизнеса и гражданите (2005-2009) <i>Interchange of Data between Administrations, Businesses and Citizens - IDAbc (2005-2009)</i>	91
Програма За по-сигурен Интернет плюс (2005-2008) <i>Safer Internet Plus (2005-2008)</i>	93
Програма еКонтент плюс (2005-2008) <i>eContentplus (2005-2008)</i>	95
Програма Развитие на селските райони (2007-2013) <i>Rural Development (2007-2013)</i>	97
Програма Обществено здраве (2007-2013) <i>Public Health (2007-2013)</i>	101
Програма Защита на потребителя (2007-2013) <i>Consumer Protection (2007-2013)</i>	105
Предприсъединителен инструмент (2007-2013) <i>Instrument for Pre-Accession (2007-2013)</i>	109
Инструмент за европейско съседство и партньорство (2007-2013) <i>European Neighbourhood and Partnership Instrument (2007-2013)</i>	113
Инструмент за сътрудничество в развитието (2007-2013) <i>Instrument for Development Cooperation (2007-2013)</i>	115
Инструмент за стабилност (2007-2013) <i>Instrument for Stability (2007-2013)</i>	119
Приложение 1 Как да изберем подходяща програма?	123
Приложение 2 Термини от европейските програми	131
Приложение 3 Как се разработва предложение за проект - някои практически съвети	133
Приложение 4 EuropeAid - Как да намерим информация за конкурси по европейски програми?	142

Предговор

На 1 януари 2007 г. България стана пълноправен член на Европейския съюз. Членството предоставя нови възможности за участие на български фирми, местни власти, неправителствени организации, университети, научни институти, училища и граждани в европейските програми. Това насърчи екипа на Информационния център на Европейския съюз да подготви четвъртото преработено и допълнено издание на справочника.

Европейските програми, които ще бъдат финансирани през периода 2007-2013 г. ще насърчават предимно въвеждане на иновации, повишаване на конкурентоспособността и на заетостта. Те могат да бъдат разделени в три основни групи: **Общностни програми, програми за външно сътрудничество и структурни фондове**. В справочника са включени програмите от първите две групи, тъй като на структурните фондове е посветено отделно издание.

Характерно за **Общностните програми** от ново поколение - 2007-2013 г. е, че се основават на редица от съществуващите през 2000-2006 г. програми, но са окрупнени и фокусирани предимно върху посочените приоритети. Например, новата програма „Учене през целия живот“ обхваща известните през предишния период програми „Сократ“, „Леонардо да Винчи“ и „Е-обучение“. Създадени са и нови програми -например, „Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации“.

Програмите за външно сътрудничество отразяват съдействието на Европейския съюз за развитие и сътрудничество с редица региони и държави извън ЕС. Тези програми са включени в справочника, тъй като фирми и организации от България биха могли също да участват в осъществяването им.

Участието в програмите изисква системни усилия и нова динамика както от администрацията, така и от всички организации, които разработват и управляват проекти. Информацията е важен фактор за добрата организация и повишаване на броя на успешните проекти. Без да претендира за изчерпателност, изданието предоставя конкретна информация за програмите през периода 2007-2013 г. Поради големия им брой, програмите са разгледани възможно най-кратко, така че потребителят да получи представа за целите, приоритетите, участниците и т.н. Дадени са полезни Интернет адреси и контакти. При евентуално участие с проект е абсолютно необходимо да се направи консултация с допълнителните източници на информация, където могат да бъдат намерени обяснения, конкретни изисквания, формуляри за участие. За да бъде максимално полезен на тези, които биха искали да разработят проект, справочникът завършва

с редица приложения, съдържащи практическа информация за подготовката на проекти.

Справочникът е предназначен за всички, които биха желали да се запознаят с възможностите за участие в европейските програми. Не трябва, обаче, да се забравя, че програмите претърпяват изменения - някои приключват, създават се нови, други се променят. Поради това е необходимо винаги да се прави допълнителна консултация с най-актуалната информация по съответната програма.

Успех!

Програма Учене през целия живот (2007-2013)

Lifelong learning (2007-2013)

1. Обща информация:

Програмата е наследник на програмите Сократ, Леонардо да Винчи и Е-Обучение. Тяхното обединяване позволява по-добро съгласуване между различните сфери на действие, както и по-тясно свързани, по-рационализирани и по-ефективни методи на действие. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приемат програмата на 15.11.2006 г. с решение № 1720.

2. Цели на програмата:

- да допринесе за развитието на Европейската общност като напреднало „общество на знанието“;
- насърчаване на взаимодействието и сътрудничеството между образователните и квалификационни системи в Европейската общност, с цел да се превърнат в световен пример за качество;
- да допринесе за развитието на качествено обучение през целия живот и да насърчава високата продуктивност, изобретателността и европейското измерение в системите и практиките в тази сфера;
- да подкрепи създаването на европейска зона за **учене през целия живот**;
- да спомогне за повишаване на качеството, привлекателността и достъпа до възможностите за обучение през целия живот в държавите членки;
- да засили приноса на обучението през целия живот за социално-

то единство, активното гражданство, общуването между културите, равенството на половете и личната реализация;

- да спомогне за насърчаването на креативност, конкурентоспособност и ръст в предприемаческия дух;
- да допринесе за засилено участие на хора от всички възрастови групи, включително нуждаещите се от специални грижи и тези в неравностойно положение, в програмата **Учене през целия живот**, без значение от техния социален произход;
- да насърчава изучаването на езици и запазването на езиковото разнообразие;
- да подкрепя развитието на напредничава съдържание, педагогика и практика на обучение през целия живот, базирани се на информационните технологии;
- да съдейства за създаването на чувство за европейска културна идентичност, основаваща се на разбирането и спазването на човешките права и демокрацията, както и насърчаване на търпимостта и уважението към други хора и култури;
- да съдейства за сътрудничество в осигуряването на високо качество във всички сектори на образованието и професионалната подготовка в Европа;
- да насърчава използването на нови продукти и практики, както и обмена на добри практики в областите, покрити от програма **Учене през целия живот**, с цел подобряване на качеството на обучението и професионалната подготовка.

3. Подпрограми:

- **Коменски** (общо училищно образование) - занимава се с образователните нужди в предучилищна и училищна възраст, до средно образование и институциите и организациите, отговарящи за това обучение;
- **Еразъм** (висше образование) - занимава се с образователните нужди на студенти в заведения за висше и професионално образование, без значение от продължителността на курса им или квалификацията, включително за докторски степени, както и с институциите и организациите, улесняващи или грижещи се за такова обучение или подготовка;
- **Леонардо да Винчи** (първоначално и продължаващо професионално образование и обучение) - занимава се с образователните нужди на учащи се в заведения за професионално обучение и подготовка, както и институциите и организациите, отговарящи за или улесняващи такова обучение или подготовка;
- **Грунговиг** (образование за възрастни) - занимава се с образователните нужди във всички други форми на обучение за възрастни, както и с институциите и организациите, улесняващи или грижещи се за такова обучение;

- **Хоризонтални програми** - 4 ключови дейности: политическо сътрудничество и иновации в областта на образованието през целия живот, езиково обучение, информационни технологии, разпространение и обмен на добри практики;
- **Жан Моне** - подкрепя дейности, свързани с европейската интеграция. Подпрограмата има 3 ключови дейности: дейности по програмата, грантове за институции, които работят в областта на европейската интеграция и грантове за европейски институти и асоциации, работещи в областта на образованието.

4. Видове дейности:

- подкрепа за мобилността на хората в обучението през целия живот;
- двустранни и многостранни партньорства;
- многостранни проекти, специално създадени да насърчават качество в образователните и подготвителни системи чрез международен трансфер на нововъведения;
- едностранни и национални проекти;
- многостранни проекти и мрежи;
- наблюдение и анализ на политическите стратегии и системи в областта на обучението през целия живот, редовна проверка и обновяване на справочния материал, включително статистически проучвания, анализи и показатели, действия, насочени към прозрачността и разпознаването на квалификации и предишно обучение и действия, насочени към сътрудничество в осигуряването на качество на обучението;
- предоставяне на суми за поддръжка на определени операционни и административни разходи на организации, които са активни в сфера, покрита от програма **Учене през целия живот**;
- други инициативи, насочени към постигането на целите на програмата.

5. Кой може да участва:

- ученици, студенти, практиканти и завършили образованието си;
- преподаватели, инструктори и друг персонал, участващ в различни аспекти на обучението през целия живот;
- хора, които си търсят работа;
- институции и организации, предлагащи възможности в контекста на рамковата програма **Учене през целия живот** или в границите на подпрограмите;
- лица и органи, отговорни за системите и политиките, засягащи всеки аспект от обучението през целия живот на местно, регионално и национално ниво;
- предприятия, социални партньори и техните организации на

- всички нива, включително стопански камари;
- органи, които предлагат насоки, съвети и информационни услуги, отнасящи се до всеки аспект от обучението през целия живот;
 - сдружения, работещи в сферата на обучението през целия живот, включително студентски, инструкторски, ученически, учителски, родителски сдружения;
 - изследователски центрове и организации, занимаващи се с теми, свързани с обучението през целия живот;
 - сдружения с нестопанска цел - доброволчески организации, неправителствени организации.

6. Бюджет:

Общата стойност на бюджета на програмата възлиза на 6 970 млн. евро.

7. Информация:

http://ec.europa.eu/education/programmes/newprog/index_en.html

8. Контакти:

Център за развитие на човешките ресурси

София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ № 15, ет. 3

Тел.: (02) 91 550 10

Факс: (02) 91 550 49

Лице за контакт:

Люdmил Ковачев

Директор

E-mail: hrdc@hrdc.bg

Програма Еразъм Мундус (2004-2008)

Programme Erasmus Mundus (2004-2008)

1. Обща информация:

Програмата е създадена с решение 2317/2003 от 5 декември 2003 г. на Европейския парламент и Съвета на ЕС и е с период на действие 2004-2008 г.

2. Цели на програмата:

Програма Еразъм Мундус е програма за сътрудничество и мобилност в областта на висшето образование. Тя цели да повиши качеството на европейското висше образование и да насърчи межкултурното разбирателство чрез сътрудничество с трети страни.

Програмата има за цел да засили европейското сътрудничество и международните връзки във висшето образование чрез подкрепата на висококачествени магистърски програми, чрез предоставянето на възможност на студенти и учени да следват следдипломни квалификации в европейски университети, както и чрез насърчаване мобилността на европейски студенти и учени да се обучават в трети страни.

3. Видове дейности:

Програмата Еразъм Мундус се състои от следните четири дейности:

Дейност 1

Магистърски програми Еразъм Мундус: те са основният компонент на програмата. Това са интегрирани магистърски програми от високо качество, които се предлагат от консорциум от минимум три европейски университета, в минимум три европейски страни. Програмите трябва да са „интегрирани“, което означава, че те трябва да предвиждат обучение поне в два от университетите и да предоставят накрая призната диплома от поне два от университетите или обща диплома.

Дейност 2

Еразъм Мундус стипендии: с цел да се даде на магистърските програми от дейност 1 силна външна проекция, към тях е прикрепена схема за предоставяне на стипендии за студенти и учени от трети страни. Тези стипендии са насочени към високо квалифицирани специалисти, които идват в Европа, за да следват програма от списъка с магистърските програми на Еразъм Мундус или пък да работят за някоя от тях.

Дейност 3

Партньорство: има за цел да насърчи европейските университети да се отворят към света и да засили тяхното присъствие на международната сцена. Тази дейност предоставя възможността да се създадат партньорства с висши учебни заведения от трети страни. Тези партньорства позволяват мобилност на студенти и учени от трети страни по магистърските програми Еразъм Мундус.

Дейност 4

Засилване на привлекателността: подкрепя проекти, чиято цел е да се увеличи привлекателността на и интереса към европейското висше образование. Тя подкрепя дейности, които подобряват облика и улесняват достъпа до европейското висше образование, както и важни въпроси за интернационализацията на висшето образование, като взаимното признаване на квалификациите с трети страни.

4. Кой може да участва:

Програмата е отворена за:

- Държавите членки;
- Страните кандидатки;
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия);

- Всички останали страни (трети страни).

Дейност 1 е запазена за първите три категории страни, докато бенефициенти на дейност 2 са студенти и учени от трети страни.

Дейност 3 е за партньорство между магистърските програми одобрени от програма Еразъм Мундус и висши учебни заведения от трети страни. Стипендиите по дейност 3 са за мобилност в трети страни и са предназначени за студенти от държавите членки на ЕС, Европейското икономическо пространство и учени от магистърските програми на Еразъм Мундус.

Дейност 4 е отворена за висши учебни заведения и други организации, активни в областта на висшето образование.

Програмата е насочена към:

- Висши учебни заведения;
- Студенти, получили първа степен на образование;
- Учени и професионалисти, които преподават или правят изследвания;
- Персонала, който директно участва във висшето образование;
- Други обществени или частни организации, които са активни в областта на висшето образование (само за дейност 4).

5.Бюджет:

За периода 2004 - 2008 г. бюджетът на програмата възлиза на 230 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/index_en.html

7. Контакти:

Национална агенция
„Еразмус Мундус“
София 1000,
ул. „Граф Игнатиев“ № 15, ет. 3
Тел.: 91 55 0 18
Факс: 91 55 049

Лице за контакт:
Адриана Костадинова
Координатор програма „Еразмус Мундус“
E-mail: akostadinova@hrdc.bg

Програма Култура 2007 (2007-2013)

Culture 2007 (2007-2013)

1. Обща информация:

С решение 1855/2006 на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз се създава програма Култура 2007 с период на действие 2007-2013 г., чиято основна цел е да изгради европейското културно пространство, чрез развитие на културното сътрудничество между творци, артисти и културни институции от страни, участващи в програмата.

2. Цели на програмата:

Цел 1 - да насърчи опазването и знанието за културното наследство от европейска величина;

Цел 2 - да насърчи мобилността на работещите в областта на културата;

Цел 3 - да насърчи разпространението на творби и културни и артистични произведения;

Цел 4 - да насърчи межкултурния диалог.

3. Основни дейности:

Целите на програмата ще бъдат постигнати чрез изпълнението на следните мерки:

- **Подкрепа за културни дейности** - предоставя директна помощ за европейски проекти за сътрудничество с различна продължителност и обхват, които постигат поне две от целите на програмата;

- ▶ Многогодишни проекти за сътрудничество;
- ▶ Мерки за сътрудничество - ориентирани към креативност и иновации и отварящи пътя за нови проекти за сътрудничество, които са с период на продължителност не повече от една година;
- ▶ Специални дейности - включват основно „Европейските културни столици“.
- **Подкрепа за организации, активни на европейско ниво** - предоставя се помощ и на организации, работещи за насърчаването на културното сътрудничество или на такива, които действат като „посланици“ на европейската култура;
- **Подкрепа за анализи и събиране и разпространяване на информация** в областта на културното сътрудничество, мобилността на творците, разпространението на творбите и межкултурния диалог. Това ще задълбочи знанията относно този тип сътрудничество и ще осигури благоприятни условия за него.

4. Кой може да участва:

- местни и регионални власти;
- корпорации;
- администрации;
- малки и средни предприятия;
- асоциации.

5. Бюджет:

Бюджетът на програмата за целия ѝ период на действие възлиза на 400 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/culture/eac/culture2007/cult_en.html

7. Контакти:

Министерство на културата

София 1040, ул. „Александър Стамболийски“ № 17
Дирекция „Европейска интеграция и международно сътрудничество“

Лица за контакт:

Ивета Димова

I.Dimova@mc.government.bg

Даниела Кънева

D.Kaneva@mc.government.bg

Тел. 9400 915

Програма Младежта В действие (2007-2013)

Youth in action (2007-2013)

1. Обща информация:

Младежта в действие е наследник на програма Младеж. Нейна главна цел е да се развие сътрудничеството между младежта в Европейския съюз (ЕС) чрез предоставяне на възможности на младите хора в 31 страни участнички в програмата да участват в групови обмени и доброволческа работа, както и чрез осигуряване на подкрепа за широк диапазон от дейности и сътрудничество в сферата на младежта. Програмата се създава с решение 1719/2006 от 15 ноември 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Основни цели:

Цел 1 - спомагане развитието на активно гражданско съзнание у младите хора по принцип и конкретно европейското съзнание чрез:

- участие на младежта и младежките организации в развитието на обществото и в частност на ЕС;
- развиване у младите хора на чувство за принадлежност към ЕС;
- участие на младите хора в демократичния живот на Европа;
- насърчаване на мобилността на младите хора в Европа;
- предаване на основните ценности на ЕС на младите хора, най-вече уважение към човешкото достойнство, равенството, човешките права, търпимостта и липсата на дискриминация;
- окуражаване на инициативност, предприемачество и креативност;
- улесняване на участието на хора с увреждания;

- предлагане на формални и неформални възможности за обучение с европейска насоченост и отваряне на новаторски инициативи свързани с активното гражданство.

Цел 2 - развитие и подпомагане на солидарност и толерантност у/ сред младите хора, най-вече с цел засилване на социалната сплотеност/единство в ЕС чрез:

- даване на възможност на младите хора да изразяват тяхната лична ангажираност чрез доброволни дейности на европейско и международно ниво;
- привличане на младите хора в действия, насърчаващи солидарността между гражданите в ЕС.

Цел 3 - насърчаване на взаимно разбирателство между младите хора в различните страни:

- развитие на обмени и межкултурен диалог сред младите европейци и младежта в съседните страни;
- подпомагане развитието на качествени структури за млади хора и активната роля на тези структури в младежката работа и младежките организации;
- развитие на тематични проекти за сътрудничество с други страни, включващи млади хора.

Цел 4 - принос към развитието на качеството на помощните програми за младежки дейности и опита на гражданските обществени организации в областта на младежта:

- мрежово свързване на участващите организации;
- развиване на подготовката и сътрудничеството сред заетите в младежките организации;
- принос за подобряването на информираността на младите хора, специално внимание се отделя на младежите с увреждания;
- подкрепа за дългосрочни проекти и инициативи на регионалните и местни органи;
- улеснено разпознаване на неформалните познания и умения на младежите, които са били получени в резултат на програмата;
- обмен на най-добри практики.

Цел 5 - подкрепа на европейското сътрудничество в областта на младежта (вземайки предвид местните и регионални различия)

- окуражаване на най-добри практики и сътрудничеството между администрациите и лицата, определящи политиката на всички нива;
- окуражаване на структуриран диалог между младите хора и отговорните фактори в политиката;
- подобряване на знанията и разбиранията на младежта;
- принос за развитие на сътрудничеството между различните доброволни държавни и международни младежки действия.

3. Видове дейности:

Младежта за Европа:

- Обмен на млади хора (13-25 г.) с цел повишаване на тяхната мобилност;
- Подкрепа за младежки инициативи (18-30 г.) с цел засилване на европейския аспект на групови проекти, както и на сътрудничеството и обмена на опит между младите хора. Специално внимание се обръща на хората с ограничени възможности;
- Участие в демократичния живот (13-30 г.) с цел развитие на младо гражданско общество и взаимно разбирателство на местно, регионално, национално или международно равнище. Тук се включват консултациялни проекти с млади хора с цел дефиниране на техните нужди и желания, което да спомогне за формирането на нови подходи за тяхното активно участие в демократична Европа.

Европейска доброволческа служба:

- Участие на младите хора (18-30 г.) в различни видове доброволчески дейности - на и извън територията на ЕС - културни, спортни инициативи, гражданска защита, околна среда и програми за развитие; подготовка и обучение на млади доброволци;
- Участие на доброволците в неплатени дейности (2-12 месеца), които са в услуга на широката общественост на страната, в която отиват, а не в родината си. Всички разходи на доброволците - застраховка, подслон и храна, транспорт, както и определена сума за странични разходи се покриват от програмата.

Младежта в света:

- Подкрепа за проекти с партньорски страни, главно обмен на млади хора и инициативи, свързани с подобряване на сътрудничеството в сферата на младежта и гражданското общество в тези страни;
- Сътрудничество със страни съседки на ЕС (13-25 г.) - позволява на няколко групи от страните участнички и техните съседи да се срещат и работят заедно по програмата. Тази мярка подпомага дейности, които целят да подобрят капацитета на неправителствените организации в сферата на младежта. Тя покрива обучението и подготовката на заетите в младежки организации, обмяната на опит, експертиза и добри практики между тях.

Подкрепя действия, водещи до установяването на дългосрочни висококачествени проекти и партньорства. Финансова помощ може да бъде предоставена и за информационни дейности за младежта;

- Сътрудничество с други страни - обмен на най-добри практики в областта на младежта; насърчава обмена и подготовката на кадри и разработването на партньорства и мрежи между младежките организации. В контекста на сътрудничеството с индустриализираните страни, тази мярка финансира само европейски бенефициенти по проектите.

Младежки помощни програми:

- Помощ за младежки неправителствени организации, техните мрежи, съвети към млади хора, разработващи проекти, осигуряване на качество чрез обмен, подготовка и създаване на контакти между младежки организации, насърчаване на новаторството, снабдяване на младите хора с информация, развиване на структури и дейности, необходими за постигането на целите на програмата и насърчаване на партньорства с местни и регионални власти;
- Подкрепа за неправителствени организации на европейско равнище, които допринасят за участието на младите хора в обществения живот за развитието и прилагането на европейски действия за сътрудничество в сферата на младежта;
- Подкрепа за Европейски Младежки Форум - организация, преследваща цели от общоевропейски интерес;
- Подготовка и създаване на контакти между всички заети в младежки организации - отнася се до ръководители на проекти, младежки съветници и контрольори по тези проекти;
- Проекти, насърчаващи новаторство и качество;
- Информационни дейности за млади хора и работещите в младежки организации - създаване на портали за разпространение на необходима за младите хора информация;
- Партньорства - финансиране на партньорства на регионално и местно равнище, с цел създаването на дългосрочни проекти, комбиниращи различни мерки на програмата;
- Подкрепа за структурите на програмата - най-вече държавните агенции, националните координатори, ресурсните центрове, мрежата ЕВРОДЕСК и Европейско-средиземноморската младежка платформа и асоциациите на младите европейски доброволци, действащи на национално ниво.

Подкрепа за европейско сътрудничество в сферата на младежта:

- Организиране на структуриран диалог между различните участници и главно на самите млади хора и такива, заети в младежки организации и политика, за подкрепа за младежки семинари на социални, културни и политически теми, които интересуват младежите, развитие на стратегическото сътрудничество в областта на младежта, улеснено създаване на мрежи, необходими за по-доброто разбиране между младежите;
- Среци между младите хора и отговорните за политиката за младежта - подкрепящи сътрудничеството семинари и структуриран диалог между младите хора, младежките организации и отговорните за политиката за младежта. Такива дейности са обмена на идеи и добри практики, конференции, организирани от Председателствата на ЕС и мерки, свързани с разпространението на резултатите от проектите и резултатите от действията на ЕС в сферата на младежта;
- Дейности, насочени към по-доброто разбиране и знание за младежта;
- Сътрудничество с международни организации - Съвета на Европа, Организацията на обединените нации или техните специализирани институции.

4. Кой може да участва:

- Държавите членки;
- Страните от Европейската зона за свободна търговия, които са и страни по споразумението за Европейското икономическо пространство - Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и 27-те държави членки на ЕС;
- Страните кандидатки, които се ползват от предприемчивите инструменти, следващи основните принципи, условия и споразумения, изложени в рамковите спогодби сключени с тези страни за участието им в програмите на Общността;
- Страните от Западните Балкани, в съответствие със спогодбите, които ще бъдат сключени с тези страни, установяващи участието им в програмите на Общността;
- Швейцария - базирайки се на двустранно споразумение, сключено с тази страна;
- Трети страни, които са подписали споразумения с ЕО, отнасящи се до сферата на младежта.

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета на програмата възлиза на 885 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/youth/yia/index_en.html

7. Контакти:

Национален център
„Европейски младежки програми и инициативи“
София 1040, Бул. „Васил Левски“ № 75
Лице за контакт:
Иван Могов
Директор
Тел.: (02) 930 05 35, 981 75 77
Факс: (02) 981 83 60
E-mail: youth@youthsport.bg
BG001@eurodesk.org

Програма МЕДИЯ 2007 (2007-2013)

MEDIA 2007 (2007-2013)

1. Обща информация:

С решение 1718/2006 от 15 ноември 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз се създава програма Медия 2007 за подкрепа на аудиовизуалния сектор в ЕС. Програмата е наследник на програма Медия Плюс/Медия обучение. Новата програма обединява дейностите по предишната програма - развитие, разпространение, популяризиране и обучение. Програмата е с период на действие 2007-2013 г.

Аудиовизуалният сектор е основно средство за разпространяване и развиване на европейските културни ценности. Той играе решаваща роля в създаването на европейската културна идентичност и изразяването на европейското гражданство. Обменът на европейски аудиовизуални творби (филми и телевизионни програми) помага за увеличаването на межкултурното общуване. Подкрепата на Общността цели да позволи на европейския аудиовизуален сектор да играе ролята си за заздравяване на европейската култура.

Европейският аудиовизуален сектор има и голям социален и икономически потенциал. В този смисъл, подкрепата на Общността за него е в съответствие с реализирането на Лисабонската стратегия.

Замисълът на програма Медия 2007 е да продължи дейността на Общността, започната и реализирана с програмите Медия 1, Медия 2 и програма Медия Плюс/Медия обучение от 1991 г. насам.

2. Цели на програмата:

- Да съхрани и разшири европейското културно многообразие и кинематографичното и аудиовизуалното му наследство, да гарантира достъпността му от европейските граждани и да насърчи межкултурното общуване;
- Да увеличи обмена на европейски аудиовизуални продукти вътре и извън Европейския съюз;
- Да увеличи конкурентоспособността на европейския аудиовизуален сектор в съвременния отворен конкурентен пазар.

Програмата е насочена към едновременната работа по следните четири направления:

- Да насърчава творческия процес в аудиовизуалния сектор на Европа и да разпространява кинематографичното и аудиовизуалното му наследство;
- Да укрепва структурите на производство на малките и средни предприятия, които са сърцевината на европейския аудиовизуален сектор;
- Да намали дисбаланса между страни с голям производствен капацитет и такива с малък или с ограничения от езиков характер. Тази цел отговаря на нуждата от запазване и развитие на културното многообразие и межкултурното общуване в Европа;
- Да поддържа европейския аудиовизуален сектор в крачка с развитието на пазара по отношение на цифровите технологии.

3. Видове дейности:

Придобиване и усъвършенстване на аудиовизуални умения:

Програмата подкрепя проекти, насочени към подобряване на творческите и управленски умения на специалистите от аудиовизуалния сектор и приспособяване на техническите им умения към цифровите технологии. Тази задача включва още увеличаване на ефективността на работата в мрежа и на мобилността на участниците в процеса (филмови училища, институти за обучение, партньори от сектора). Специални стипендии ще бъдат отпуснати за специалисти от новите държави членки, за да им помогнат да се справят с конкурентния натиск на европейския аудиовизуален пазар.

Развитие:

Програмата подкрепя осъществяването на проекти за развитие,

предложени от независими сдружения и ще им помага да съставят стабилни финансови планове.

Разпространение:

Подкрепата за фазата на разпространение продължава да бъде приоритет на аудиовизуалния сектор. За да могат европейските аудиовизуални продукти да са конкурентоспособни на световния пазар е жизнено важно да се създаде европейска стратегия за разпространение. Мерките на Общността предвиждат да:

- Укрепят европейското разпространение посредством насърчаване на дистрибуторите да инвестират в ко-продукции, създаване и популяризиране на не-национални европейски филми и създаване на съгласувани пазарни стратегии;
- Подобряване на обмена на не-национални европейски филми посредством предлагане на поощрение за износ, разпространение и прожекции на такива филми;
- Популяризиране на международното разпространение на европейски аудиовизуални продукти чрез насърчаване на сътрудничеството между организациите, отговорни за излъчването, производството и разпространението им;
- Насърчаване на кината да използват новите възможности, предлагани от цифровите технологии.

Популяризиране:

Програмата насърчава обмена на европейски аудиовизуални продукти, като спомага за достъпа им до европейските и международните пазари. Програмата също така се стреми да даде на европейската и международната публика по-широк достъп до европейски аудиовизуални продукти, като насърчава съвместни действия между националните органи за разпространение на програми и филми, както и мерки за популяризиране на европейското кинематографско и аудиовизуално наследство.

Пилотни проекти:

Програмата насърчава новаторство посредством пилотни проекти, с цел тя да се движи в съответствие с технологичния напредък.

4. Разпоредби, засягащи трети страни:

В случай, че отговарят на изискванията, програмата е отворена и към следните страни:

- Страни от Европейската асоциация за свободна търговия,

които са членове на Европейското икономическо пространство;

- Страните кандидатки, участващи в предприсъединителни програми;
- Страните от Западните Балкани (в съответствие с предписанията на рамковите споразумения за участието им в програми на Общността);
- Страни, които са подписали конвенцията на Съвета на Европа за трансгранична телевизия;
- Други страни, които са сключили споразумения за сътрудничество и асоцииране с ЕС, в които има клаузи за аудиовизуалния сектор.

5. Кой може да участва:

Физически лица могат да получават субсидии от програмата. В зависимост от вида дейност, финансовата помощ може да бъде по формата на субсидии или стипендии.

6. Финансови разпоредби и бюджет:

Финансовата помощ по програмата не може да надвишава 50% от разходите по субсидираните дейности. В някои особени случаи, помощта може да достига 75%. Общата стойност на бюджета на програмата е 756,2 млн. евро.

7. Информация:

http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm

8. Контакти:

Национален филмов център

Бюро „Медия“

София 1000, бул. „Дондуков“ 2А, етаж последен

Лице за контакт:

Камен Балкански

Директор

тел.: (02) 987 03 25

факс: (02) 987 53 69

Програма Европа за гражданите (2007-2013)

Europe for Citizens (2007-2013)

1. Обща информация:

На 6 април 2005 г. Европейската комисия изпраща предложение до Европейския парламент и Съвета на ЕС да бъде създадена програма „Европа за гражданите“, насърчаваща активността на хората като носители на европейско гражданство с период на действие 2007-2013 г. В решение № 1904/2006/ЕС на Европейския парламент и Съвета на ЕС от 12.12.2006 г., с определени изменения се залага продължаването на досегашните дейности на програмата за насърчаване на активно европейско гражданство в периода 2004-2006 г. Чрез програмата Европейската комисия цели да повиши участието на гражданите в европейската интеграция и да увеличи у тях усещането за европейска идентичност.

2. Цели на програмата:

- Да се даде на гражданите възможност за участие в процеса на обединение на Европа и обогатяване на културното ѝ разнообразие;
- Оформяне на европейска идентичност, основана на общи ценности, история и култура;
- Подобряване на взаимното разбиране между европейските граждани и граждански организации, допринасяне за общуването между културите, зачитане на културното многообразие;

- Приближаване на Европа до гражданите чрез популяризиране на европейските ценности и постижения.

3. Задачи на програмата:

- Да се даде шанс на гражданите да участват в изграждането на Европа по-близка до тях, Европа, която е демократична и обединена в културното си многообразие;
- Да се развие усещане за европейска идентичност, базирана на общата история, култура и ценности;
- Да се изгради усещане за принадлежност на Европа у самите граждани;
- Да се насърчава зачитането на културното и лингвистично многообразие чрез межкултурен диалог, в който са включени гражданите на Европа.

4. Видове дейности:

Дейност 1: „Активни граждани за Европа“

Тази дейност пряко привлича гражданите посредством дейности по побратимяване на градове от различни държави и граждански проекти за обсъждане на европейските теми и развиване на взаимното разбиране.

Дейност 2: „Активно гражданско общество в Европа“

Тази дейност включва:

- Структурна подкрепа за европейски мозъчни тръстове;
- Структурна подкрепа за граждански организации на европейско ниво;
- Подкрепа за проекти, иницирани от граждански организации.

Дейност 3: „Заедно за Европа“

Тази дейност включва:

- Публични прояви като възпоменателни церемонии, награди и общоевропейски конференции;
- Изследвания;
- Информация и методи на разпространение.

Дейност 4: „Жива Европейска Памет“

Тази дейност включва:

- Опазване на мемориалните паметници в името на жертви на нацизма и документите по спасяването на жертви на Холокоста;
- Опазване на мемориалите на жертви на Сталинизма.

5. Кой може да участва:

Програмата е открита за участие на следните страни, в съответствие с общите условия за участието на тези страни в програмите на Общността:

- Държавите членки;
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия, които са част от споразумението за Европейското икономическо пространство;
- Страните кандидатки, участващи в предприсъединителни стратегии;
- Страните от Западните Балкани.

6. Целеви групи:

- Местни общности;
- Европейски мозъчни тръстове;
- Граждански сдружения, като например неправителствени организации, платформи, мрежи, асоциации, федерации, профсъюзи.

7. Управление, бюджет, оценка и временни разпоредби:

Бюджетът за прилагане на тази програма е 215 милиона евро.

Дейности, започнати преди 31 декември 2006 г. в съответствие с решение 2004/100 на Съвета на ЕС от 26 януари 2004, създаващо Общностна програма за насърчаване на активно европейско гражданство (2004-2006), ще продължат да бъдат управлявани до завършването им, в съответствие с посоченото решение.

8. Информация:

http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm

9. Контакти:

Министерство на външните работи

София 1040, ул. „Александър Жендов“ 2

Дирекция „**Информация, връзки с обществеността и европейска комуникация**“

Лице за контакт:

Димитър Пехливанов

Главен експерт

Тел. 948 25 39

Факс: 870 30 41

e-mail: d.pehlivanov@mfa.government.bg

Програма ПРОГРЕС - за заетост и социална солидарност (2007-2013)

***PROGRESS - Programme for Employment and
Social Solidarity (2007-2013)***

1. Обща информация:

С решение 1672/2006 от 24 октомври 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз се създава програма за заетост и социална солидарност (ПРОГРЕС) с период на действие 2007-2013 г. Тя има за цел да подкрепи финансово дейностите на ЕС в социалната сфера и заетостта в контекста на Лисабонската стратегия.

2. Цели на програмата:

- Да подобри познанията и разбирането на ситуацията в повечето държави членки (и други страни участници в програмата) чрез анализ, оценка и наблюдение на политиките;
- Да подкрепя развитието на статистическите инструменти и методи, както и на общите показатели (ако е възможно, разпределени по пол и възрастова група) в областите, покрити от програмата;
- Да подкрепя и наблюдава приложението на правото на Общността, където е възможно, на целите на Общностните политики и да оценява ефективността и постигнатите резултати;

- Да насърчава работата в мрежа, взаимното обучение, отличаването и разпространението на добри практики и новаторски подходи на ниво ЕС;
- Да развие съзнанието на заинтересованите групи и на обществото като цяло за политиките на ЕС и целите, преследвани във всяка от петте задачи на програмата;
- Да увеличи капацитета на ключовите работни мрежи в ЕС за популяризиране, подкрепа и развитие на политиките на ЕС чрез:
 - ▶ Осигуряване на равното участие на половете, което ще бъде насърчавано във всички дейности по тази програма;
 - ▶ Разпространяване на резултатите, постигнати по тази програма до заинтересованите групи и обществото като цяло. Европейската комисия ще води диалог със заинтересованите групи в зависимост от възможностите за това.

3. Задачи на програмата:

Заетост - да се подкрепя прилагането на Европейската стратегия за заетост (ЕСЗ) чрез:

- По-добро разбиране на настоящото положение и перспективите по отношение на заетостта посредством анализ, проучвания и анкети в рамките на ЕСЗ;
- Наблюдение и оценка на прилагането на европейските насоки и препоръки за заетостта и резултатите от тях, най-вече чрез Съвместния доклад за заетостта. Анализират се взаимодействията между ЕСЗ и общите политики на ЕС в областта на заетостта;
- Обмен на политики, добри практики и новаторски подходи, насърчаване на взаимното обучение в контекста на ЕСЗ;
- Повишаване на съзнанието, разпространяване на информация и насърчаване на дебатите по отношение на заетостта, прилагането на националните програми за реформи, включително сред регионалните и местни актьори, социалните партньори и други заинтересовани групи.

Социална защита и социално включване - да се подкрепя прилагането на т. нар. Отворен метод на координация (ОМК) в сферата на социалната защита и социалното включване чрез:

- По-добро разбиране на социалното включване и въпросите на бедността, социалната защита и политиките на включване, посредством анализ, проучвания и анкети;
- Наблюдение и оценка на прилагането на ОМК в полето на социалната защита и социалното включване и постигнатите резулта-

ти на гържавно и Общностно ниво. Анализират се на взаимовъздействието между ОМК и групи политики;

- Обмен на политики, добри практики и новаторски подходи, насърчаване на взаимното обучение в контекста на стратегията за социална защита и социално включване;
- Повишаване на съзнанието, разпространяване на информация и насърчаване на дебатите по отношение на процеса на координация на ЕС в областта на социалната защита и социалното включване, включително сред неправителствени организации, регионални и местни актьори, социалните партньори и други заинтересовани групи;
- Развиване на капацитета на ключови мрежи в ЕС, с цел да се подкрепи и доразвие стремежа за постигане на целите на политиките и стратегиите на ЕС в областта на социалната защита и социалното включване.

Условия на труд - да се подкрепя подобряването на работната среда и условия, включително здраве и безопасност на работното място и помощ за едновременно успешно изграждане на работна кариера и семеен живот чрез:

- По-добро разбиране на положението по отношение на условията на труд чрез анализ, проучвания, анкети, оценка на ефективността на съществуващото законодателство, политиките и практиките;
- Подкрепа за прилагането на трудовото законодателство в ЕС чрез ефективно наблюдение, обучение на хората, организиращи семинари за заетите в тази област, разработване на насоки и работа в мрежа сред специализираните групи, включително социалните партньори;
- Въвеждане на превантивни действия и насърчаване на метода на превенцията в областта на здравето и безопасността на работното място;
- Повишаване на съзнанието, разпространяване на информация и насърчаване на дебатите по отношение на условията на труд, включително сред социалните партньори.

Антидискриминация и разнообразие - да се подкрепи ефективното прилагане на принципа на недискриминация и да се насърчи централното му място във всички политики на ЕС чрез:

- По-добро разбиране на положението по отношение на дискриминацията посредством анализ, проучвания, анкети, оценка на ефективността на съществуващото законодателство, политики и практики;

- Подкрепа за прилагането на антидискриминационното законодателство в ЕС чрез ефективно наблюдение, обучение на хората, организиране на семинари за заетите в тази област, разработване на насоки и работа в мрежа сред специализираните групи, занимаващи се с антидискриминация;
- Повишаване на съзнанието, разпространяване на информация и насърчаване на дебатите по отношение на дискриминацията и централното място на антидискриминацията във всички политики на ЕС, включително сред неправителствени организации от областта на антидискриминацията, регионални и местни актьори, социалните партньори и други заинтересовани групи;
- Развиване на капацитета на ключови мрежи в ЕС, с цел да се подкрепи и доразвие стремежа за постигане на целите на политиките и стратегиите на ЕС в полето на антидискриминацията.

Равенство на половете - да се подкрепи ефективното прилагане на принципа на равенство на половете и да се насърчи централното му място във всички политики на ЕС чрез:

- По-добро разбиране на положението по отношение на дискриминацията посредством анализ, проучвания, анкети, оценка на ефективността на съществуващото законодателство, политиките и практиките;
- Подкрепа за прилагането на законодателството за равенство на половете в ЕС чрез ефективно наблюдение, обучение на хората, организиране на семинари за заетите в тази област, разработване на насоки и работа в мрежа сред специализираните групи, занимаващи се с въпроси на равенството между половете;
- Повишаване на съзнанието, разпространяване на информация и насърчаване на дебатите по отношение на равенството между половете, включително за едновременно успешно изграждане на професионална кариера и семеен живот;
- Развиване на капацитета на ключови мрежи в ЕС с цел да се подкрепи и доразвие стремежа за постигане на целите на политиките и стратегиите на ЕС в областта на равенството между половете.

4. Видове дейности:

Анализи:

- Събиране, развитие и разпространение на статистически данни;
- Развитие и разпространение на общи методи и показатели;

- Провеждане на изследвания, анализи и проучвания и разпространение на резултатите от тях;
- Оценка на резултатите и разпространение;
- Изработване и публикуване на насоки за дейността и доклади за резултатите посредством Интернет и други медии.

Взаимно обучение, развиване на съзнание и разпространителски действия чрез:

- Обмен на опит, добри практики, новаторски подходи и организиране на взаимно обучение чрез срещи, работни групи, семинари на европейско, междудържавно и държавно ниво, като се отчитат специфичните национални условия;
- Организиране на конференции и семинари на Председателствата на ЕС;
- Организиране на конференции и семинари в подкрепа на развиването и прилагането на правото на Общността и целите на политиките ѝ;
- Организиране на ежегоден форум за всички заинтересовани групи за оценка на процеса по осъществяване на Социалния план и по работата по отделните 5 секции, включително представяне на резултати и обсъждане на бъдещи цели;
- Организиране на медийни кампании и прояви;
- Разпространяване на информация за програмата и досегашните резултати от нея;
- Дейностите от този вид трябва да имат ясно изразено европейско измерение, за да се гарантира, че ефективно са постигнати целите и задачите на програмата в тази насока.

Подкрепа за главните участници:

- Покриване отчасти на текущите разходи на ключовите работни мрежи в ЕС, чиито дейности са свързани с постигане на целите и задачите на програмата;
- Организиране на работни мрежи от служители на националните администрации, които да наблюдават прилагането на европейското право;
- Финансиране на обучителни семинари за юристи, административни служители и други работещи в рамките на програмата;
- Организиране и финансиране на експертни мрежи на ниво ЕС;
- Финансиране на центрове за наблюдение на ниво ЕС;
- Обмен на персонал между националните администрации;

- Сътрудничество с международни институции.

Всички дейности трябва да допринасят за постигането на целите на Социалния план от Лисабонската стратегия.

5. Кой може да участва:

- Държави членки;
- Агенции и служби по заетостта;
- Местни и регионални власти;
- Специализирани органи, предвидени в европейското законодателство;
- Социални партньори;
- Неправителствени организации, най-вече такива, организирани на ниво ЕС;
- Университети, висши училища и изследователски институти;
- Експерти по оценяването;
- Национални статистически служби;
- Медии;
- Европейската комисия също има право на пряк достъп до програмата, що се отнася до дейности *Анализи и Взаимно обучение*;
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия, които са част от споразумението за Европейското икономическо пространство;
- **Асоциираните страни кандидатки, както и страните от Западните Балкани, сключили споразумения за стабилизиране и асоцииране, в съответствие с условията на програмите на Общността, които работят или ще работят в тези страни.**

6. Бюджет:

Предложеният бюджет за прилагане на тази програма е 628,8 млн евро.

7. Информация:

http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html

Програма Европейска година на равни възможности за Всички през 2007 г.

***European Year of Equal Opportunities
for All in 2007***

1. Обща информация:

С решение № 771/ 2006 от 17 май 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на ЕС, 2007 г. е обявена за година на равните възможности за всички. Целта на тази инициатива е да повиши познанията за предимствата на изграждането на едно справедливо и солидарно общество. През тази година се насърчават дейности за борба с дискриминационното отношение и поведение и информиране на гражданите за техните права и задължения.

2. Основни цели:

Европейската година на равните възможности за всички ще предостави възможността да бъде развито едно общество, основано на солидарността. Целта на това начинание е да се повиши осведомеността за Общностното право в областта на не-дискриминацията и равнопоставеността и да мобилизира всеки, който е засегнат. Това ще допринесе за подготовянето след 2007 г. на новата рамкова стратегия на ЕС за не-дискриминация и равнопоставеност.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

- **Да повиши осведомеността за правото на равнопоставеност и не-дискриминация**

Обществото трябва да бъде запознато с европейското законодателство в областта на не-дискриминацията, което е част от общите ценности и принципи на ЕС. Целта през 2007 г. ще бъде да се предаде на населението съобщението, че всеки независимо от неговия пол, раса или етнически произход, религия и убеждения, инвалидност, възраст или сексуална ориентация имат право на равно третиране.

- **Да насърчи дебата чрез засилване на участието в обществени прояви:**

Дебат и диалог трябва да бъдат открити, с оглед на нарастващото участие на групи, които са жертви на дискриминация и да се осигури на балансирано участие на мъжете и жените.

- **Да подкрепи разнообразието в ЕС:**

Целта на европейската година е да се повиши осведомеността за положителния принос, който може да бъде направен от всеки член на обществото, независимо от неговия пол, раса или етнически произход, религия и убеждения, инвалидност, възраст или сексуална ориентация.

- **Да насърчи действия за развитие на общество, основано на солидарността:**

Европейската година подкрепя усилията за повишаване осведомеността на гражданите за това колко е важно да се насърчават добрите отношения между различните групи в обществото, в частност между младите хора, както и да бъдат премахнати стереотипите, предубежденията и насилието.

3. Видове дейности:

Дейностите на европейско или национално ниво, които следва да постигнат по-горе изброените цели, биват следните:

- Срещи и събития (напр. конференции, годишни срещи за равнопоставеността);
- Информационни и промоционални кампании;
- Проучвания и изследвания на Общностно и национално ниво.

4. Кой може да участва:

- Местни и регионални власти;
- Федерации и обединения;
- Администрации;
- Агенции и камари;

Участието в инициативата е отворено за държавите членки, страните от Европейската асоциация за свободна търговия, Европейското икономическо пространство, страните кандидатки, които се ползват от предприсъединителните инструменти, страните от Западните Балкани в съответствие с разпоредбите в подписаните между тях споразумения, както и страните от Европейската политика на добросъседство.

Всяка държава трябва да създаде или да посочи национално звено, което да организира участието в тази инициатива, да определи националната стратегия и приоритети и да избере дейностите, които да бъдат предложени за Общностно финансиране.

5. Бюджет:

Бюджетът за инициативата за периода 1 януари 2006 г. - 31 декември 2007 г. е 15 млн. евро.

Дейностите на Общностно ниво могат да получат финансиране до 80 % от разходите докато местните, регионалните и националните инициативи могат да получат не повече от 50 % съфинансиране от бюджета на ЕС.

6. Информация:

<http://europa.eu/scadplus/leg/en/cha/c10314.htm>

7. Контакти:

**Министерство на труда
и социалната политика**
София 1000, ул. „Триадица“ № 2
Дирекция „Равни възможности“
Лица за контакт:
Лилия Абаджиева

I.abadjieva@mlsp.government.bg
Tel.: (02) 811 94 18
Димитър Божилов
dbojilov@mlsp.government.bg
Tel.: (02) 811 94 39

Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации (2007-2013)

Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007-2013)

1. Обща информация:

С цел да бъдат постигнати задачите на обновената Лисабонска стратегия, за стимулиране на икономическия растеж и създаването на нови работни места в Европа, е предложена рамкова програма за конкурентоспособност и иновации за периода 2007-2013 г. Рамковата програма подкрепя мерки за засилване на капацитета на конкурентоспособност и иновации в ЕС. Като цяло програмата насърчава използването на информационни технологии, екологични технологии и възобновяеми източници на енергия. Тя е приета с решение № 1639/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на ЕС от 24 октомври 2006 г.

2. Цели на програмата:

Цел 1 - да повиши конкурентоспособността на предприятията и в частност на малките и средните предприятия (МСП);

Цел 2 - да насърчи всички форми на иновации, включително и екоиновациите;

Цел 3 - да засили развитието на устойчиво, конкурентно и иновативно информационно общество;

Цел 4 - да насърчи енергийната ефективност и използването на новите възобновяеми източници на енергия във всички сектори, включително и в транспорта.

3. Подпрограми:

Целите на програмата ще бъдат постигнати чрез следните подпрограми:

- **„Подпрограма за предприемачество и иновации“** - обединява в себе си дейности, целящи да насърчат предприемачеството, конкурентоспособността и иновациите в индустрията. Насочена е основно към малките и средните предприятия - от бързо развиващите се компании до семейните фирми, които представляват по-голяма част от предприятията в ЕС. Тя цели да улесни достъпа на развити и на новосъздадени МСП до финансиране и инвестиции. Дава достъп до информация на бизнеса относно функционирането и възможностите, които предлага вътрешния пазар, както и относно влязло в сила законодателство, което се прилага за тях или пък за такова, което се подготвя с цел по-лесно да се адаптират към промените. В тази връзка предоставянето на услуги на бизнеса играе особено важна роля. Подпрограмата подпомага обмена на добри практики между държавите членки с цел да създаде по-добра административна среда за бизнеса и иновациите.
- Подпрограмата **„Подпомагане на политиката в областта на информационните и комуникационните технологии“** насърчава въвеждането и използването на информационни и комуникационни технологии, които са в основата на икономиката на знанието. Подпрограмата е част от стратегията на ЕК i2010: Европейско информационно общество и включва в себе си целите на програмите eTen, eContent и MODINIS.
- Подпрограма **„Интелигентна енергия за Европа“** насърчава усилията за постигане на целите в областта на устойчивата енергетика. Тя подпомага подобрения в енергийната ефективност и въвеждането на възобновяеми енергийни източници, тяхното навлизане на пазара, диверсификацията на енергията и горивата, нарастване на използването на възобновяеми източници на енергия (ЕС си е поставил за цел да повиши консумацията на възобновяемата енергия до 12 % до 2010 г.). Основно значение се отдава на транспорта. Подпрограмата е наследник на програмата „Интелигентна енергия за Европа“ (2003-2006 г.).

4. Кой може да участва:

- Изследователски центрове;
- Административни звена;
- Малки и средни предприятия;
- Агенции;
- Търговски камари.

5. Бюджет:

Бюджетът на програмата за периода действието ѝ е 4,22 млрд. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/cip/index_en.htm

Програма Марко Поло II (2007-2013)

Programme Marco Polo II (2007-2013)

1. Обща информация:

С регламент 1692/ 2006 от 24 октомври 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на ЕС се създава програма Марко Поло II, с период на действие 2007-2013 г.

2. Цели на програмата:

Програмата има за цел да намали загубите по пътищата и вредното въздействие върху околната среда на цялата транспортна система чрез пренасочване на товарните превози от пътният към морския, железопътния и речен транспорт, като по този начин да се допринесе за изграждането на ефикасна и устойчива транспортна система.

3. Основни дейности:

- **Catalyst actions** - целят да подобрят едinodeйствието в железопътния, вътрешния речен транспорт, чрез използването на съществуващата инфраструктура;
- **Motorways of the Sea actions** - в рамките на ЕС, такива дейности следва да се използват трансевропейските мрежи, определени с решение 1692/96 на Европейския парламент и Съвета от 23 юли 1996 г. относно Общностните насоки за развитие на трансевропейските транспортни мрежи;

- **Modal shift actions** - дейности за пренасочване на колкото се може повече товарни превози от пътния към морския, железопътния и речен транспорт при текущите условия на вътрешния пазар;
- **Traffic avoidance actions** - дейности за намаляване на трафика;
- **Common learning actions** - дейности за увеличаване на познанията по товарна логистика и за подпомагане методите и процедурите на сътрудничество на товарния пазар.

4. Кой може да участва:

- Местни и регионални власти;
- Корпорации;
- Федерации и обединения;
- Администрации;
- Агенции и камари;
- Малки и средни предприятия.

Проекти по програмата могат да бъдат внасяни от консорциуми от поне две от по-горе изброените организации, които да бъдат създадени в две различни държави членки на ЕС, или една държава членка на ЕС и друга близка трета страна. В редки случаи може да бъде внесен проект и само от една организация, създадена в една държава членка.

5. Бюджет:

Бюджетът на програмата за целия ѝ период на действие възлиза на 400 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/2/index_en.htm

7. Контакти:

Министерството на транспорта и съобщенията

София 1000, ул. „Дякон Игнатий“ 9

Дирекция „Координация на програми и проекти“

Лице за контакт:

Ясен Марков

Тел. (02) 940 95 02

Факс: (02) 940 97 95

E-mail: i.markov@mtc.government.bg

Програма Трансевропейски мрежи за транспорт и енергия (2007-2013)

*Trans-European networks for Transport and
Energy (2007-2013)*

1. Обща информация:

Европейската комисия прави предложение за продължаване на програмата с период на действие 2007-2013 г. Предстои Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз да вземат решение.

2. Трансевропейски мрежи за енергия (TEN-Energy)

Грантове в рамките на Трансевропейски мрежи за енергия, електроенергия и природен газ.

ОБЛАСТИ: индустрия, енергия, икономика - финанси, местно развитие.

ВИДОВЕ ДЕЙНОСТИ: транснационално коопериране, обучение и квалификация, приложни изследвания.

БЕНЕФИЦИЕНТИ: местните и регионални власти, корпорации, администрации.

РЕГИОНИ: Европейски съюз и присъединяващи се страни.

ДЕТАЙЛИ: Изграждането на трансевропейски мрежи за енергия е важен елемент за единния европейски пазар.

ЦЕЛИ:

- Ефективно функциониране на единния пазар и по-специално на енергийния пазар;
- Укрепване на социалноикономическото сближаване, чрез намаляване изолацията на по-малко облагодетелстваните райони в ЕС;
- Повишаване на безопасността при доставката на енергия.

Енергийните мрежи обхващат:

- Високоволтовите линии, с изключение на дистрибуторските мрежи и подводните линии;
- Защитно, мониторингово и контролно оборудване, съществено необходимо за правилното функциониране на въпросната система.

Мрежите за природен газ обхващат:

- Газови тръбопроводи под високо налягане, с изключение на дистрибуторските мрежи, които правят възможно получаването на доставки от външни или вътрешни източници;
- Подземни складови съоръжения;
- Съоръжения за получаване, складиране и ре-газификация на втечен природен газ, а също така съоръжения за пренасяне на газ;
- Защитно, мониторингово и контролно оборудване, съществено необходимо за правилното функциониране на въпросната система.
- Решаване на проблемите, предизвикани от стеснени участъци и липсващи транспортни връзки, особено трансгранични и справяне с претоварването;
- Отчитане на нуждите на единния пазар в светлината на разширяването;
- Изграждане на енергийни мрежи на острови и изолирани, периферни и ултра-периферни райони, като същевременно се подкрепя използването на възобновяеми източници на енергия;
- Взаимодействие на мрежи от ЕС с такива от присъединяващите се страни, както и от други страни в Европа, средиземноморския и черноморския басейн.

ФИНАНСИРАНЕ И БЮДЖЕТ:

TEN-Energy осигурява финансиране на проекти от общ интерес на поне 2 държави. ЕС има списък с такива приоритетни проекти. Общата стойност на бюджета по тази програма е 155 млн. евро.

ИНФОРМАЦИЯ:

http://ec.europa.eu/ten/energy/index_en.htm

3. Трансевропейски мрежи за транспорт (TEN-Transport)

Грантове в рамките на Трансевропейски мрежи за транспорт.

ОБЛАСТИ: транспорт, услуги, публична политика, индустрия, икономика - финанси, местно развитие.

ВИДОВЕ ДЕЙНОСТИ: подпомагане на инвестиции, приложни изследвания.

БЕНЕФИЦИЕНТИ: корпорации, администрации, агенции, камари, инвестиционни фондове.

РЕГИОНИ: Европейски съюз и присъединяващи се страни.

ДЕТАЙЛИ: Изграждането на трансевропейски мрежи за транспорт е важен елемент за единния европейски пазар.

ЦЕЛИ:

- Развитие на инфраструктура, която поощрява свързването на националните мрежи;
- Необходими мерки за постепенно постигане на взаимодружаваща железопътна мрежа;
- Необходими мерки за подпомагане на далечните, близките и вътрешните превози с кораби;
- Необходими мерки за интегриране на ЖП и въздушен транспорт, особено чрез достъп на ЖП транспорта до летищата, както и нужната инфраструктура и инсталации.
- Проекти за изграждане на шосеен, ЖП или комбиниран транспорт, засягащ европейски инфраструктури от общ интерес;
- Изследвания

ФИНАНСИРАНЕ И БЮДЖЕТ:

Общата стойност на бюджета по тази програма е 8 013 млн. евро.

ПРИОРИТЕТИ:

- Проекти, представени съвместно от поне 2 държави членки и особено в граничните райони;
- Принос на проектите към целостта на мрежата и оптимизирането на капацитета;
- Програми за внедряване на системи за управление на трафика на ЖП транспорта и неговите компоненти, както и системи за управление на трафика в областта на въздушния и воден транспорт.

ИНФОРМАЦИЯ:

http://ec.europa.eu/ten/transport/index_en.htm

Програма Галилео (2007-2013)

Galileo (2007-2013)

1. Обща информация:

Галилео е най-големият индустриален партньорски проект на ЕС с частния сектор. Навигационната система Галилео се състои от 30 сателита, които осигуряват максимално покритие на планетата.

2. Специфика на проекта:

Освен, че предоставя нова обществена услуга по целия свят, Галилео се отличава и с непозната до момента измервателна и позиционираща точност. Докато GPS дава точност до 5 метра, Галилео е в състояние да позиционира обекти с точност до 2 метра, а когато се използва като търговска услуга, системата упътва с точност до 1 метър.

Международното сътрудничество е съществен компонент от програма Галилео тъй като системата е планирана за употреба по целия свят. До момента са подписани споразумения за сътрудничество с Китай, Израел, Украйна, Индия, Мароко и Южна Корея.

Със САЩ е подписано споразумение за операционна съвместимост между американската и европейската система.

Очаква се проектът да създаде около 150 000 висококвалифицирани работни места в Европа.

3. Основни цели:

Да се създаде и развие сателитна навигационна мрежа с граждански функции и общо световно покритие чрез изпращане на серия от сателити

в орбитата на Земята и изграждане на мрежа от контролни станции.

4. Кой може да участва:

- Банки;
- Университети;
- Администрации;
- Корпорации;
- Изследователски центрове.

5. Финансиране:

Финансирането на проекта се осъществява по специална формула, според която бюджетът на ЕС осигурява една трета от средствата, а частният сектор - останалите две трети.

6. Фази на проекта:

- Разработване и пускане в орбита (до началото на 2009 г.);
- Проучвателната фаза обхваща разработването на сателити и наземни компоненти на системата, както и пускане в орбита;
- Разходите за тази фаза възлизат на 1,5 млн. евро - половината от тях се поемат от ЕС, останалата половина от *Европейската космическа агенция*;
- До 31 декември 2006 г. фазата е под ръководството на *Galileo Joint Undertaking*. От 1 януари 2007 г. завършването на фазата се поема от *European GNSS Supervisory Authority*;
- Пускова фаза (2009-2010 г.) - обхваща изработката и изстрелването на сателитите и инсталацията на наземните компоненти;
- Търговска фаза (след 2010 г.) - обхваща периода на експлоатация на системата, включително и с търговски цели.

7. Бюджет:

Общата стойност на бюджета на Галилео възлиза на 1 млрд. евро.

8. Информация:

http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/galileo/index_en.htm

9. Контакти:

Държавна агенция за информационни технологии и съобщения
София 1000, ул. „Гурко“ № 6
Дирекция „Европейска интеграция и международна дейност“
Лице за контакт: Соня Спасова
Тел. (02) 949 22 15;
Факс: (02) 987 40 50
E-mail: sspasova@mtc.government.bg

Програма Дафне III - Борба срещу насилието (2007-2013)

Daphne III - combating violence (2007-2013)

1. Обща информация:

На 24 май 2006 г. Европейската комисия предлага създаването на програма Дафне - Борба срещу насилието с период на действие 2007-2013 г. Тя представлява финансов инструмент за осъществяване на политиките на ЕС в областта на правосъдието, свободата и сигурността. Програмата е одобрена от Европейския парламент на второ четене.

2. Цели на програмата:

- Да допринесе за установяването на зона на свобода, сигурност и справедливост като се води борба срещу насилието;
- Да защитава гражданите от насилие и да постигне високо ниво на благоденствие, обществено здраве и социално единство;
- Да осъществява съвместни действия с политиките на Общността в областите: обществено здраве, равенство на половете, защита на правата на детето, борбата срещу трафика на хора и сексуалната експлоатация.

3. Задачи на програмата:

Задача 1 - Да предотвратява и да се бори срещу всички форми на

насилие в публичното или в домашното пространство срещу деца, младежи и жени, като взема превантивни мерки и дава подкрепа на жертвите и рисковите групи по следните начини:

- Подпомага и насърчава неправителствени организации и други сдружения, действащи за превенция на насилието и подпомагащи жертвите му;
- Развива и прилага дейности за повишаване на бдителността, създава материали в тази насока, за да допълва вече съществуващите, или да приспособява и използва съществуващите материали в други географски зони или за други целеви групи;
- Разпространява резултатите, постигнати по двете подпрограми на програма „Основни права и правосъдие“, включително приспособяването, обмена и употребата им от други бенефициенти или в други географски зони;
- Инициира и развива дейности, допринасящи за положително отношение към хората, подложени на риск от насилие, по-точно следва подход, който насърчава уважение към тях и спомага за тяхното благосъстояние и самоизява.

Задача 2 - Да насърчава международни действия с цел да:

- Създават многодисциплинарни мрежи;
- Осигурят разширяването на знанието, на обмена на информация, на разпространението на добри практики, включително посредством обучение, учебни пътувания и обмен на персонал;
- Повишат бдителността за насилие сред целевите аудитории, да насърчават нулевата толерантност към насилието, да насърчават оказването на подкрепа на жертви и съобщаването за случаи на насилие на компетентните власти;
- Изучават явления, свързани с насилието, да откриват корените му и да работят по тях на всички обществени нива;

4. Видове дейности:

- Специфични дейности, предприемани от Европейската комисия, като например изследвания и проучвания, анкети, определяне на показатели и общи методи, семинари, конференции, експертни срещи, събиране, разработване и разпространение на информационни материали, подкрепа за национални експертни мрежи, анализи, наблюдения, оценки;
- Специфични международни проекти от Общностен интерес, представени от поне три държави членки в съответствие с условията на ежегодните работни програми;

- Подкрепа за дейностите на неправителствени организации или други гружества, работещи за общия европейски интерес по смисъла на целите на програмата и в съответствие с условията на ежегодните работни програми;
- Съфинансиране на разходите по постоянната работна програма на Европейската федерация за изчезнали и сексуално експлоатирани деца, която работи за общия европейски интерес в областта на правата на детето.

5. Кой може да участва:

- Програмата ще бъде открита за участие от страна на следните страни, в съответствие с общите условия за участието на тези страни в програмите на Общността:
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия, които са част от споразумението за Европейското икономическо пространство;
- Асоциираните страни кандидатки, както и страни от Западните Балкани, сключили споразумения за стабилизиране и асоцииране, в съответствие с условията на програмите на Общността, които работят или ще работят в тези страни;
- Дейности на проекти по програмата могат да са свързани със страни кандидатки, които не са участници в нея, когато това ще допринесе за тяхната подготовка за присъединяване;
- Могат да участват и трети страни, доколкото това ще спомогне за осъществяване на целите на програмата.

6. Целеви групи:

Програмата е насочена към всички групи, които са пряко или непряко свързани с въпроса за насилието;

Главните целеви групи са жертвите на насилие и групите, изложени на риск от насилие; Други целеви групи са учителите, полицията, социалните работници, местната и държавната власт, медицински персонал, съдебен персонал, неправителствени организации, профсъюзи и религиозни общности.

7. Бюджет, оценка и временни разпоредби:

Предложеният бюджет за прилагане на тази програма е 116,9 млн. евро.

Програмата сътрудничи с други инструменти на Общността като програмите „Сигурност и гарантиране на свободите“, „Солидарност и управление на миграционните потоци“, Седма рамкова програма, „По-безопасен Интернет плюс“, както и програми в областта на згравеопазването.

8. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/daphne/funding_daphne_en.htm

Програма Превенция на наркотиците и информация (2007-2013)

*Drugs prevention and information
programme (2007-2013)*

1. Обща информация:

На 24 май 2006 г. Европейската комисия предлага създаването на програма „Превенция на наркотиците и информация“ с период на действие 2007-2013 г.

Тя представлява финансов инструмент за осъществяване на политиките на ЕС в областта на справедливостта, свободата и сигурността, а косвено - и в областта на общественото здраве. Предстои програмата да бъде одобрена от Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Цели на програмата:

- Да допринесе за установяването на зона на свобода, сигурност и справедливост, като дава информация и взема мерки за превенция на зависимостта от наркотици;
- Да взема мерки за превенция и намаляване на употребата на

наркотици и зависимостта от тях, както и свързаните с наркотиците вредни последици;

- Да подпомага политиките на Общността в областта на общественото здраве.

3. Задачи на програмата:

Да насърчава международни действия с цел да:

- Създават многодисциплинарни мрежи;
- Осигурят разширяването на знанието, на обмена на информация, на разпространението на добри практики, включително посредством обучение, учебни пътувания и обмен на персонал;
- Да развие съзнанието за здравните и социалните проблеми, предизвикани от употребата на наркотици и да насърчи открит диалог с цел да бъде постигнато по-добро разбиране на явление-то наркотична зависимост;
- Да привлече гражданското общество в прилагането и развитието на стратегията и плана за действие на ЕС в областта на борбата с наркотиците;
- Да наблюдава, прилага и оценява прилагането на определени действия по плановете за действие на ЕС за борба с наркотиците от периода 2005-2008 г. и 2009-2012 г.

4. Дейности по програмата:

- Специфични дейности, предприемани от Европейската комисия, като например изследвания и проучвания, анкети, определяне на показатели и общи методи, семинари, конференции, експертни срещи, събиране, разработване и разпространение на информационни материали, подкрепа за национални експертни мрежи, анализи, наблюдения, оценки;
- Специфични международни проекти от Общностен интерес, представени от поне три държави членки в съответствие с условията на ежегодните работни програми;
- Подкрепа за дейностите на неправителствени организации или други дружества, работещи за общия европейски интерес по смисъла на целите на програмата и в съответствие с условията на ежегодните работни програми.

5. Кой може да участва:

- Държавите членки;
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия, които са част от споразумението за Европейското икономическо пространство;
- **Асоциираните страни кандидатки, както и страни** от Западните Балкани, сключили споразумения за стабилизиране и асоцииране, в съответствие с условията на програмите на Общността, които работят или ще работят в тези страни;
- Дейности на проекти по програмата могат да са свързани със страни-кандидатки, които не са участници в нея, когато това ще допринесе за тяхната подготовка за присъединяване; могат да участват и трети страни, доколкото това ще спомогне за осъществяване на целите на програмата.

6. Целеви групи:

- Програмата е насочена към всички групи, които са пряко или непряко свързани с въпроса за наркотичните зависимости;
- Главните целеви групи са младежта, уязвими групи, проблематични общности, групи, изложени на риск от наркотична зависимост. Други целеви групи са учителите, полицията, социалните работници, местната и държавната власт, медицински персонал, съдебен персонал, неправителствени организации, профсъюзи и религиозни общности.

7. Бюджет, оценка и временни разпоредби

Предложеният бюджет за прилагане на тази програма е 21,4 млн. евро.

Програмата сътрудничи с други инструменти на Общността като програмите „Сигурност и гарантиране на свободите“, Седма рамкова програма, както и програми в областта на здравеопазването. Осигурено е сътрудничество с Европейския мониторингов център за наркотици и наркотични зависимости, най-вече с оглед на снабдяване със статистически данни по въпроси, свързани с наркотиците.

8. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/intro/funding_intro_en.htm

Програма Солидарност и управление на миграционните потоци (2007-2013)

***Solidarity and Management of the Migration
Flows (2007-2013)***

1. Обща информация:

През 2004 г. Европейската комисия предлага създаването на рамкова програма „Солидарност и управление на миграционните потоци“ с период на действие 2007-2013 г. и четири специализирани фонда към нея, които да финансират дейностите по нея. Тя има за цел да предостави адекватна подкрепа за създаването на зона на свобода, сигурност и справедливост, като предприеме ефективни действия срещу трансграничните проблеми - незаконна имиграция, трафик на хора, тероризъм, организирана престъпност.

2. Цели на програмата:

- Прилагане на Шенгенското споразумение и създаване на обща система за граничен контрол на ЕС;
- Висока степен на контрол на външните граници на ЕС, най-вече на средиземноморските и източните му граници. Същевременно, осигуряване по-лесно преминаване на заслужаващи доверие лица, включително на такива, получили визи от представителства на държавите членки;

- Да развие обща политика на ЕС за връщане на бежанци в страните им, с цел преодоляване на финансовата ограниченост и неефективността на досегашните национални политики в тази област и ограничаване на броя на нелегално пребиваващи в ЕС граждани на трети страни;
- С оглед на факта, че имиграцията е постоянно явление в европейското общество, да се интегрират граждани на трети страни, с цел да се допринесе за равновесието на пазара на труда в ЕС. Държавите членки да развиват политики за добро приемане на имигранти;
- Насърчаване на еднакво висок стандарт за прилагане на европейската политика за предоставяне на убежище във всички държави членки. Балансирано разпределяне на усилията между държавите членки за приемане на бежанци и експулсирани.

3. Задачи на програмата:

- Контрол и наблюдение на външните граници, както и визова политика, допълващи се с дейността на Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите членки на Европейския съюз (агенция ФРОНТЕКС);
- Обратно връщане на лица от трети страни, незаконно пребиваващи в ЕС;
- Интегриране на законно пребиваващи лица от трети страни;
- Предоставяне на убежище на бежанци.

За осъществяването на задачите, програмата създава четири механизма на финансова солидарност - фондове, както следва:

- Европейски бежански фонд 2008-2013 г.
- Фонд външни граници 2007-2013 г.
- Европейски фонд за интегриране на лица от трети страни 2007-2013 г.
- Европейски фонд за репатриране 2007-2013 г.

4. Управление:

Програмата си сътрудничи с други инструменти на Общността като Визовата информационна система, Шенгенската информационна система, системата за пръстови отпечатащи Евродак, агенция ФРОНТЕКС.

5. Бюджет:

За дейностите в периода 2007 - 2013 г. програмата разполага с 5,866 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/intro/funding_solidarity_en.htm

Европейски бежански фонд (2007 - 2013 г.)

European Refugee Fund (2007 - 2013 г.)

1. Обща информация:

Фондът е част от общата програма „Солидарност и управление на миграционни потоци“ и допринася за подсилването на сферите свобода, сигурност и справедливост. Целите на програмата ще бъдат реализирани в рамките на два многогодишни програмни периода (2008-2010 г.) и (2011-2013 г.). Очаква се решение на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Цели:

- Да подпомага и окуражава усилията на държавите членки в справянето с последствията от приемането на бежанци и изселници;
- Да подпомага финансирането на техническата поддръжка на инициативите на държавите членки или Европейската комисия.

3. Видове дейности:

Условия за приемане и процедури за предоставяне на убежище:

- инфраструктура и услуги по настаняването;
- предоставяне на материална помощ, както и на медицинска и психиатрична помощ;

- социално подпомагане, информация или помощ при административни формалности;
- правна и езикова помощ;
- образователна, езикова подготовка и други инициативи, които са съвместими със статуса на лицето;
- предоставяне на помощни услуги като превод и подготовка, с цел подобряване на приемните условия и ефикасността и качеството на процедурите по предоставяне на убежища;
- информация за местните общности, които ще взаимодействат с онези, които ще бъдат приети в страната домакин;

Интеграция на лица, чийто престой в държавите членки е от продължителен характер:

- съвети и помощ в области като подслоняване, средства за препитание, интеграция в трудовия пазар, медицински, психиатрични и социални грижи;
- действия, позволяващи на приетите чужденци да се приспособят към обществото на държавите членки в социален и културен план, както и да споделят ценностите заложи в Хартата на основните права на Европейския съюз;
- действия, спомагащи за едно трайно и продължително участие в гражданския и културен живот;
- мерки, концентриращи се върху обучение, професионална квалификация и признаване на квалификации и дипломи;
- действия, създадени за насърчаване на самоопълномощаването и предоставяне на възможността тези лица да се грижат за себе си;
- действия, насочени към осъществяване на контакт и конструктивен диалог между тези лица и обществото приемник, включително и действия, насърчаващи включване на ключови партньори, като например широката общественост, местните власти, бежанските организации, доброволни групи, социални партньори и по-широкото гражданско общество;
- мерки за подкрепа на придобиването на умения от страна на тези лица, включително и езикова подготовка;
- действия, които осигуряват еднакъв достъп до обществените институции, както и осигуряване на еднакви решения на институциите спрямо всеки гражданин.

Доброволно завръщане на лица, при условие че те не са получили нова националност:

- информация и съвети, отнасящи се до програми и инициативи по доброволно завръщане;
- информация за ситуацията в страната или региона на произход или обичайното място на престой;
- обща или професионална подготовка и помощ при ре-интеграция;
- действия от страна на общностите, които по произход се намират в Европейския съюз, за улесняване на доброволно завръщане на лицата;
- действия, улесняващи организацията и прилагането на националните програми за доброволно завръщане.

Доброволно завръщане на лица, при условие че те не са получили отрицателно решение по повод молбата им за международна защита.

7% от предвидените финансови средства за фонда ще бъдат използвани за финансиране на транснационални действия или действия, представляващи общите интереси на Общността като цяло, засягащи политиката по предоставяне на убежища и мерките, приложими спрямо целевите групи.

Такива действия са:

- развиването на сътрудничеството на Общността при прилагането на правото на Общността и на добрите практики;
- изграждането на транснационални сътруднически мрежи и пилотни проекти, базирани се на транснационални партньорства между институции, намиращи се в две или повече държави членки, създадени с цел стимулиране на иновациите, улесняване на обмена на опит и добри практики и подобряването на качеството на политиката за завръщане;
- подкрепа за транснационалните кампании за повишаване на общественото съзнание;
- подкрепа за проучвания, разпространяване и обмен на информация и добри практики и всички други аспекти на фонда, включително и употребата на модерни технологии;
- подкрепа за пилотни проекти и изследвания, изучаващи възможността за нови форми на сътрудничество и Общностното право в тази сфера.

4. Кой може да участва:

- всеки гражданин на трета страна¹ или лице без гражданство, което притежава статута, определен от Женевската конвенция от 28 юли 1951 г., отнасяща се до статута на бежанците и прилежащия протокол от 1967 г. и които имат разрешение да пребивават в една от държавите членки;
- всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство, получили допълнителна защита според Директива № 2004/83/ЕС на Съвета на ЕС;
- всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство, който е подал молба за един от двата вече описани видове защита;
- всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство, ползващ се с временна защита на Директива № 2001/55/ЕС.

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 804,4 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/refugee/funding_refugee_en.htm

¹ Гражданин на трета страна е всяко лице, което не е гражданин на ЕС според член 17 (1) от Договора.

Фонд Външни граници (2007-2013)

External Borders Fund (2007-2013)

1. Обща информация:

Осигуряването на ефективен контрол на външните граници и предотвратяването на незаконно влизане е предварително условие за премахването на вътрешните граници на Шенгенската зона. В интерес на гражданите на ЕС има нужда от осигуряване на минимални стандарти за контрол по външните граници.

2. Цели на фонда:

Целите на фонда се осъществяват в два многогодишни програмни периода (2007-2010 г.) и (2011-2013 г.) и са следните:

- Въвеждане на обща интегрирана система за управление на границите в държавите членки, с цел контрол и наблюдение на външните граници;
- Ефикасно управление на човешките потоци по външните граници на държавите членки, с цел да се осигури от една страна високо ниво на защита по външните граници с цел вътрешна сигурност и от друга страна нормално прекосяване на външните граници от редовни пътници в съответствие с шенгенските правила;
- Постигане на единно прилагане на европейско право от държавите членки и обща висока изпълнителност от националните граничари при изпълнението на задачите им в съответствие с европейското право;
- Подобряване на управлението на консулски услуги на страните членки в трети страни и сътрудничеството между държавите членки и последните;

- Подсилване на ефективността при издаването на визи и прилагането на други прегранични проверки.

3. Видове дейности:

- Трансгранични инфраструктури и прилежащите към тях сгради - гранични пунктове, хеликоптерни площадки, пътечки и кабинки за нареждане на транспортни средства и хора на пропускателните пунктове;
- Инфраструктури и сгради за наблюдение между пропускателните пунктове;
- Операционно оборудване - лабораторно оборудване, инструменти за проверка на документи, подвижни и неподвижни терминали за консултация с националните системи, терминали за приемане на сателитни сигнали и други;
- Транспортни средства за наблюдение на външните граници, като например превозни средства, плавателни съдове, хеликоптери и самолети, специално оборудвани с електронна апаратура за наблюдение на границите и засичане на лица в камиони;
- Апаратура за обмен на информация в реално време между съответните власти;
- Системи за информационни технологии;
- Програми за изпращане и обмен на граничари, имиграционни офицери и консулски офицери между държавите членки;
- Подготовка и обучение на персонал в съответните органи на властта;
- Инвестиции в развитието, тестването и инсталацията на модерни технологии;
- Проучвания и пилотни проекти, прилагащи препоръки, операционни стандарти и най-добрите практики, дефинирани от Европейската агенция за управление на операционното сътрудничество и външните граници на държавите членки на ЕС;
- проучвания и пилотни проекти, създадени да стимулират новаторство, да улесняват обмена на опит и най-добри практики и да подобряват качеството на управление на консулските услуги на държавите членки в трети страни.

4. Кой може да участва:

- Държавите членки.

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 1820 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/borders/funding_borders_en.htm

Европейски фонд за интегриране на лица от трети страни (2007-2013)

The European Fund for the Integration of Third-country nationals (2007-2013)

1. Обща информация:

Европейската комисия предлага създаването на Европейски фонд за интегриране на лица от трети страни в рамките на рамковата програма за Солидарност и управление на миграционните потоци. Очаква се решение на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Основни цели:

- Да подкрепя усилията на държавите членки за установяването и присъединяването към всички аспекти на обществения живот на лица от трети страни, принадлежащи към различна културна, религиозна, езикова и етническа общност. Това се отнася за процедурите по приемане, програми за участие в гражданския и политически живот и уважаване на разнообразието;
- Да допринесе за развитието на национални стратегии за интегриране на лица от трети страни, като се вземат предвид основните Общностни принципи на политиката за интегриране

на имигрантите на ЕС, определени от Съвета на ЕС на 19 ноември 2004 г.

2. Основни дейности:

- Подкрепа за транснационални мрежи и обмяна на информация, добри практики, организиране на транснационални дейности;
- Предоставяне на информация и насърчаване на диалога относно основните европейски ценности на имигрантите (техните култура, традиции, религия и т.н.);
- Увеличаване на познанията по въпросите на интеграция.

4. Кой може да участва:

За финансиране могат да кандидатстват следните организации от държавите членки:

- Изследователски центрове;
- Местни и регионални власти;
- Администрации;
- Неправителствени организации;
- Университети;
- Асоциации.

5. Бюджет:

Годишния бюджет на фонда възлиза на 4 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/integration/funding_integration_en.htm

Европейски фонд за репатриране на нелегално пребиваващи лица (2007-2013)

European Return Fund (2007-2013)

1. Обща информация:

Европейската комисия прави предложение 2005/49 от 6 април 2005 г. на Европейския парламент и на Съвета на ЕС за създаване на Европейски фонд за връщане на нелегално пребиваващи лица с период на действие 2007-2013 г. Очаква се решение на Европейския парламент и Съвета на ЕС.

2. Цели на фонда:

Основните цели на фонда са да подкрепя усилията на държавите членки да подобрят управлението на връщането на нелегално пребиваващи във всичките му форми, чрез използване на концепцията за интегрирано управление, като се вземе предвид Общностното право в тази област.

Фондът допринася финансово за техническа помощ, иницирана от държава членка или от Европейската комисия.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

- Въвеждане и подобряване на организацията и изпълнението на

интегрирано управление на връщането на нелегално пребиваващи лица от държавите членки;

- Засилване на сътрудничеството между държавите членки в рамките на интегрирано управление на връщането и неговото изпълнение;
- Въвеждане на ефективни и единни стандарти за връщане, съобразно с развитието на политика в тази област.

Интегрираното управление на репатрирането включва развитие и изпълнение от компетентни органи в държавите членки на интегрирани планове за връщане, които:

- се основават на задълбочено изследване на ситуацията във всички държави членки на целевите групи и на предизвикателствата по отношение на предвижданите операции;
- целят да се достигне голям обхват от мерки за насърчаване на схеми за доброволно връщане на граждани на трети страни, нелегално пребиваващи на територията на държави членки и ако е необходимо прилагане на операции на принудително връщане, като при тях следва да се спазват хуманитарните принципи и правата на човека;
- включват избора на целевата група, в зависимост от конкретния случай.

3. Видове дейности:

- Създаване или развиване на ефективно, стабилно и дълготрайно действащо сътрудничество между властите на държавите членки с консулските органи на властта и имиграционните служби на трети страни, с оглед осигуряване на пътни документи за завръщане на граждани на трети страни и на бързи и успешни процедури по завръщането;
- подпомагане и улесняване на доброволните завръщания на нелегално пребиваващи граждани от трети страни, в частност чрез програми за подпомогнати доброволни завръщания, с цел осигуряване на продължителност на завръщанията;
- опростяване и прилагане на принудителни завръщания на граждани от трети страни, с цел подсилване на правдоподобността и интегритета на имиграционните политики и намаляване на периода на задържане на лицата, чакащи за принудително връщане в родните им страни;
- действия по събиране и предоставяне на информация за родната страна на потенциалните завръщащи се;

- сътрудничество в развиването на ефективни, стабилни и продължително действащи работни отношения между властите в държавите членки и консулските власти и имиграционни служби на третите страни, с цел улесняване на консулската помощ при получаване на пътни документи за завръщане на граждани на трети страни и осигуряване на бързи и успешни процедури по завръщането;
- изготвяне на съвместни интегрирани планове за връщане и тяхното прилагане, включително съвместни програми за доброволно завръщане в определени страни или региони;
- проучвания на настоящата ситуация и възможностите за подобряване на административното сътрудничество сред държавите членки в сферата на завръщането, както и върху ролята на международни и неправителствени организации в този контекст;
- обмен на информация, подкрепа и съвет при завръщането на особено уязвими групи;
- организация на семинари по най-добри практики за практикуващи лекари и адвокати, концентрирани върху трети страни и/или региони;
- съвместни мерки, позволяващи приемането на върнати лица в родните им страни или предишно местожителство;
- съвместно развитие на действия, осигуряващи трайна реинтеграция на лица в страните по произход, по предишно местожителство;
- съвместни мерки за наблюдение на състоянието на екстрадираните;
- подобряване на способността на компетентните органи за вземане на качествени решения по завръщането;
- подобряване на способността на компетентните органи да прилагат бързо процедурите по завръщането в пълно зачитане на човешкото достойнство и съответните европейски стандарти за сигурност, отнасящи се до тези операции;
- подобряване на способността на съдебните органи да разглеждат по-бързо решенията за връщане на граждани;
- организиране на семинари и съвместни подготовки на персонала на компетентните административни и съдебни органи, засягащи правните и практически аспекти на процедурите по връщането;
- подобряване на способността на компетентните административни органи да прилагат ефективно общи спогодби за взаимно

признаване и съвместни операции по връщането, включително и препоръки, процедурни стандарти и най-добрите практики, дефинирани от Европейската агенция за управление на операцияното сътрудничество и външните граници на държавите членки на ЕС в областта на екстрадирането на чужди граждани.

4. Кой може да участва:

- Всички граждани на трети страни пребиваващи нелегално на територията на държава членка;
- Граждани на трети страни, които повече не се нуждаят от международна защита поради това, че тяхната молба за убежище е отхвърлена от крайното решение на съответната национална правна система или защото техният статус е бил анулиран, прекратен или неподновен, в съответствие с националното или Общностно право. Под гражданин на трета страна се има предвид всяко лице, което не е гражданин на държава членка на ЕС.

5. Бюджет:

Фондът ще бъде оперативен от 1 януари 2008 г. до 31 декември 2013 г., като бюджетът му възлиза на 759 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/return/funding_return_en.htm

Програма Лайф + (2007-2013)

Life+ (2007-2013)

1. Обща информация:

Лайф + е многогодишна програма, разделена на два работни периода (2007-2010 г.) и (2011-2013 г.). Предстои решение на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Цели на програмата:

- Подкрепя за развитието и прилагането на политиката за околната среда на ЕС и законодателството, свързано с нея;
- Интегриране на политиката за околната среда в други политики;
- Подпомага прилагането на Шеста програма за действие за околната среда (2002 - 2012 г.).

3. Компоненти на програмата:

Природа и биоразнообразие - защита на животински видове и тяхната естествена среда.

- **Цел 1** - наблюдение, защита, опазване, възстановяване, развиване и улесняване на функционирането на природните системи, естествените среди на живот, дивите флора и фауна;
- **Цел 2** - спиране загубата на видове, запазване разнообразието на генетични източници на територията на ЕС до 2010 г.

4. Видове дейности:

- Допълнително развиване и прилагане на мрежата НАТУРА 2000 - това включва крайбрежните и морските обитатели и тяхната естествена среда;

- Допълнително прилагане на политиката на Общността и законодателството, свързано с природата и биоразнообразието - в частност директивите за птиците и естествената им среда;
- Помощ за създаването и прилагането на инструменти за наблюдение, както и оценка на природата и разнообразието на видовете и всички фактори, които оказват влияние върху тях;
- Обогаляване на знанието за влиянието на генномодифицираните организми върху екосистемите и биоразнообразието, методи за оценка на рисковете.

А. Промяна на климата - превантивни, облекчителни и адаптивни мерки:

- **Цел 1** - да бъдат овладени ранните ефекти от климатичните промени, така че да бъде осигурено едно добро качество на живот на гражданите от ЕС;
- **Цел 2** - да се допринесе за дългосрочното стабилизиране на концентрацията на парниковите газове в атмосферата на ниво, което да предотврати опасни промени в климатичната система (глобално затопляне над 2 градуса по Целзий).

Видове дейности:

- Прилагане на поетите от ЕС ангажименти, свързани с Протокола от Киото и развиване на стратегия и програма за след 2012 г.;
- Да се осигури приспособяването на икономиката, обществото, природата и биоразнообразието, водните ресурси и човешкото здраве в ЕС към климатичните промени и да се смекчи техният ефект.

Б. Околна среда, здраве и качество на живот:

- **Качество на водата** - целта е да се постигне високо качество на водата на повърхността, подземните води и водата за къпане, чрез предотвратяване на замърсяване и насърчаване на разумно потребление на водата;
- **Качество на въздуха** - целта е да се постигне високо качество на въздуха, за да не се стига до нежелани рискове и поражения на човешкото здраве и околната среда;
- **Почви** - целта е да бъдат защитени почвите и техните свойства, както и да се осигури тяхната целесъобразна употреба, чрез предотвратяване на заплахите за това, смекчаването на вредните ефекти и възстановяване на увредените почвени участъци;
- **Химикали** - целта е да се подобри и защити околната среда и здравето от рисковете на употребата на химикали до 2020 г., в частност прилагането на законодателството в системата REACH ('Registration, Evaluation and Authorization of Chemical substances' - Регистрация, оценка и одобрение на химически вещества);
- **Градска среда на живот** - да се подобри качеството на живот чрез цялостен подход, специално съсредоточен върху градовете;
- **Шум** - да бъдат разбрани по-добре последиците от излагането

на човека на шум в околната му среда и да се избегнат и намалят вредните влияния от излагането на този шум.

Вигове дейности:

ВОДА:

- обмен на добри практики и съответната информация, свързана с водата;
- ефективно прилагане на морската стратегия на ЕС;
- засилване на интеграцията в научната сфера и обмена на резултати, в помощ на гържавите членки при подготовката на планове за управление на речните корита.

ВЪЗДУХ:

- прилагане на специализираната стратегия по замърсяването на въздуха.

ПОЧВИ:

- прилагане на специализираната стратегия за защита на почвите;
- осигуряване защита и възстановяване на почвеното разнообразие.

ГРАДСКА СРЕДА НА ЖИВОТ:

- принос за прилагането на местно ниво на вече съществуващите политики и законодателство на ЕС в тази област и окуражаване на местните власти за по-интегриран подход към управлението на градската среда.

ШУМ:

- намаляване и предотвратяване на вредните влияния от излагането на силен обкръжаващ шум.

ХИМИКАЛИ:

- обмен на добри практики и съответната информация, свързана с химикалите;
- засилено интегриране на научни резултати в политиката за химикалите и развиване на здрава техническа подкрепа на системата REACH.

В. Природни ресурси и отпадъци:

- **Цел 1** - насърчаване на целесъобразното управление и използване на природните ресурси и подходящото складиране на отпадъци;
- **Цел 2** - разграничаване между темпа на икономическия растеж от една страна и влиянието върху околната среда на неразумното използване на природните богатства (включително произвеждането и справянето с отпадъците);
- **Цел 3** - насърчаване на преминаването към производство и потребление, съобразено с околната среда (например чрез интегрирана политика за производство);
- **Цел 4** - насърчаване на превръщането на ЕС в територия, на която отпадъците се рециклират.

Вигове дейности:

- Намаляване на влиянието на жизнения цикъл на продукти, произ-

водство и схеми на консумация;

- Насърчаване на целесъобразно ползване на природните ресурси, съблюдавайки социалните, икономическите аспекти и тези на околната среда;
- Насърчаване на ограничаването на отпадъците, възстановяване и рециклиране, като се наблегне на екологичния начин на мислене, екодизайн и развитието на пазар за преработка на отпадъци.

Г. Наблюдаване на горите:

- **Цел 1** - мерки за предотвратяване на горски пожари;
- **Цел 2** - даване на конкретна информация за горите във връзка с климатичните промени (влияние върху горските екосистеми), биоразнообразието, горските пожари, горските условия и защитните функции на горите (вода, почва, инфраструктура);
- **Цел 3** - принос към защитата на горите от пожар.

Видове дейности:

- Насърчаване на събирането, анализирането и разпространяването на информация, засягаща горите и взаимодействието между горите и околната среда;
- Насърчаване на хармонизацията и ефективността на наблюдателните дейности и системите за събиране на информация, както и възползването от съвместни действия, чрез създаване на връзки между механизмите за наблюдение на местно, регионално, национално, европейско и глобално равнище;
- Стимулиране на съвместни дейности и инициативи в областта на законодателството за околната среда (стратегия на ЕС за почвите, НАТУРА 2000, Директива за водните системи и т.н.);
- Целесъобразно използване и управление на горите, чрез събиране на данни, свързани с подобрените паневропейски индикатори за целесъобразно управление на горите;
- Изграждане на капацитети на национално ниво и на ниво Общност, за да стане възможно координирането и направлението на наблюдението на горите.

5. Кой може да участва:

- Държавите членки;
- Страни кандидатки;
- Страните от Западните Балкани;
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия, които са членки на Европейското икономическо пространство.

6. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 2097,9 млн. евро.

7. Информация:

<http://ec.europa.eu/environment/life/news/futureoflife.htm>

Седма рамкова програма (2007-2013)

***Seventh Research Framework Programme
(2007-2013)***

1. Обща информация:

С решение № 1982/2006 от 18 декември 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз се създава Седма рамкова програма, която се отнася за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности и постигането на дълготраен и устойчив икономически растеж през периода 2007 - 2013 г. Програмата обхваща две подпрограми. Първата от тях е **Европейската Общност**, която се занимава с научни изследвания, техническо развитие и демонстрационни действия (2007-2013 г.) (11978/06). Втората е **Евратом** за ядрени изследвания и подготвителни дейности (2007-2011 г.) (11979/06).

2. Какво е новото:

- Европейски изследователски съвет;
- Съвместни технологични инициативи;
- Координация на Националните изследователски програми (Чл. 169);
- Данъчен мост между Програмата за конкурентоспособност и иновации (CIP) и структурните фондове;
- Стратегически подход към научна инфраструктура;
- Развитие на Региони на знанието;
- Научноизследователски потенциал;

- Споделящ риска финансов инструмент, Risk sharing finance facility (заеми от ЕИБ);
- Интегриране на Международното сътрудничество във всички програми - въвеждане на хоризонталност на тази дейност;
- По-голямо значение на научните теми, отколкото на инструментите;
- Опростяване на процедурите;
- Фокусирана е върху развитието на изследванията, които отговарят на нуждите на индустрията, чрез работата на Технологичните платформи и новите Съвместни технологични инициативи.

3. Инструменти:

- **Проекти за сътрудничество** - подкрепа за изследователски проекти, изпълнявани от консорциуми между партньори от различни страни, имащи за цел разработването на нови знания, нови технологии, нови продукти или обединяване на ресурсите за научни изследвания. Размерът, обхватът и вътрешната организация по проекта могат да бъдат много различни и разнообразни. Проектите могат да обхващат целия спектър от малки и средно големи насочени изследователски дейности до големи интегрирани проекти, които могат да мобилизират значителен обем ресурси за постигане на конкретна цел;
- **Мрежи по компетентност** - подкрепа за съвместни изследователски програми, изпълнявани от определен брой научни организации, интегриращи своята дейност в дадена област, изпълнявани от изследователски екипи в рамките на по-дългосрочно сътрудничество. Въвеждането на тези съвместни програми изисква даване на формално съгласие от страна на участващите организации за интегриране на част от техните ресурси и дейности;
- **Дейности за координация и подкрепа** - подкрепа на дейности целящи координиране и подкрепа на научни дейности или политики (работа в мрежи, обмен, транснационален достъп до научна инфраструктура, проучвания, конференции и др.). Тези дейности могат да бъдат въвеждани и чрез други форми освен покани за участие в конкурси;
- **Индивидуални проекти** - подкрепа на проекти изпълнявани от индивидуални научни колективи. Тази схема ще се използва главно за подкрепа на научни проекти в области на границата на познанието, изпълнявани и финансирани в рамките на Европейския изследователски съвет;

- **Подкрепа за обучение и кариерно развитие на учените** - основно за изпълнение на дейности по програмата Мария Кюри;
- **Изследвания, насочени към определени специфични групи** (по-специално малки и средни предприятия МСП) - подкрепа на научни проекти, където основната част от изследванията се извършва от университети, научни центрове или други юридически лица в полза на специфични групи и по-специално МСП или асоциации от МСП.

4. Специфични програми:

Седма рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности е насочена към изграждане на интегрирано Европейско изследователско пространство за постигане на дълготраен и устойчив икономически растеж. Програмата подкрепя провеждането на високотехнологични научни изследвания в нововъзникващи области на познанието. Тя стимулира най-добрите научни колективи в Европа и трети страни да провеждат съвместни научни изследвания в съвременни направления. Активно подкрепя създаването на нова генерация талантлив млади учени, които да останат в Европа и да работят за постигането на конкурентоспособна икономика, базирана на знанието и уменията.

За да постигне тези цели, Седма рамкова програма се реализира чрез четири специфични програми: **Сътрудничество, Идеи, Хора и Капацитети**.

- **Сътрудничество** - в областта на научните изследвания;
- **Идеи** - изследвания в нови области;
- **Хора** - за човешките ресурси;
- **Капацитет** - за потенциалния изследователски капацитет на малките и средни предприятия в Европейския съюз

Програма Сътрудничество *Programme „Cooperation“*

Програмата има за цел да подпомогне целия спектър от научни дейности, осъществявани чрез транснационално сътрудничество, от съвместни проекти и мрежи до координиране на изследователски програми, вкл. международното сътрудничество с трети страни. Тя е разпределена на подпрограми в **10 приоритетни области** и се реализира чрез **3 инструмента**.

Приоритетни области:

- **Здраве** - Подобряване здравето на европейските граждани и увеличаване на конкурентоспособността на европейските индустрии и бизнес свързани със здравето. Усилията се насочват към общи здравословни проблеми и заразни епидемии, като прилагане на фундаментални открития в клинични приложения, вкл. научно потвърждаване на експерименталните резултати, разработване и въвеждане на нови терапевтични методи, здравеопазване, вкл. възрастови здравословни проблеми, диагностични методи и медицински технологии, както и ефикасни здравни системи.
- **Храни, земеделие и биотехнологии** - Изграждане на биоикономика, базирана на знанието чрез обвързване на наука, индустрия и други заинтересовани структури за използване на нови и нововъзникващи изследователски възможности, които засягат въпроси, свързани със социални, екологични и икономически предизвикателства: безопасна, здравословна качествена храна, възобновими биоизточници; заболявания и свързани с храни здравословни проблеми; устойчивост и сигурност на селскостопанските, рибните и аквакултурите.
- **Информационни и комуникационни технологии;**
- **Нанонауки, нанотехнологии, материали и нововъзникващи технологии** - трансформиране на европейската индустрия от ресурсоемка към базирана на знания, и подобряване на конкурентоспособността ѝ.
- **Енергия** - разнообразно портфолио на енергийните източници и носители чрез увеличаване на енергийната ефективност.
- **Околна среда (вкл. промени в климата)**
 - ▶ Устойчиво развитие на околната среда и нейните ресурси чрез изследвания за взаимодействията между биосфера, екосистеми и човешки дейности, и разработване на технологии, инструментариум и услуги за решаване по интегриран начин на проблеми свързани с околната среда.
 - ▶ Приоритети: предвиждане на промени в климата, околната среда, земните системи и океаните; средства и технологии за мониторинг, предпазване, адаптиране въздействието върху околната среда, както и намаляване на рисковете вкл. и за здравето и устойчивост на природната и създадената от човека среда.
- **Транспорт и аеронавтика** - Разработване на интегрирана, си-

гурна, чиста и интелигентна европейска транспортна система в полза на гражданите, обществото и политиката по отношение на климата, щадяща околната среда и природните ресурси.

- **Социоекономически и хуманитарни науки** - да се подобри базата от знания на политиките в области като растеж, заетост и конкурентност, социално сближаване, качество на живот.
- **Сигурност** - изграждане на възможности, необходими за сигурността на гражданите от заплахи като тероризъм и престъпност при спазване на фундаменталните човешки права.
- **Космос** - европейска космическа индустрия.

Програма Игеи

Programme „Ideas“

Подпрограмата цели повишаване динамизма, творчеството и високата компетентност на европейската наука. Тя подпомага изследвания на границите на познанието, съдържащи висок научен риск, навлизащи в нови научни области, характеризиращи се с интердисциплинарност, вкл. социално-икономическите и хуманитарни научни области. За изпълнението на тази програма е изграден **Европейски изследователски съвет**.

Цели:

- Да повиши привлекателността на Европа за най-добрите учени както от Европа така и от трети страни;
- Да осигури повече инвестиции за научна дейност от страна на индустрията;
- Да осигури нов финансов механизъм на конкурсна основа за цяла Европа;
- Да въведе допълнителен финансов ресурс, а не да бъде заместител на националното финансиране.

Програмата се изпълнява на базата на индивидуални проекти, изпълнявани от самостоятелни колективи с национален или транснационален характер. Акцент е поставен на младите учени и новосъздадени екипи, както и на вече утвърдени изследователски колективи.

Европейски изследователски съвет - Членовете му се назначават от Европейската комисия за мандат от 4 години, подновяем веднъж.

Състои се от представители на европейската научна общност - учени и инженери - имащи високо реноме и необходимата компетентност в дадена област. Те действат в лично качество, т.е. не са представители на институции или държави. Определят се съгласно независима и прозрачна процедура.

Задачите на Европейския изследователски съвет са следните:

- Разработване на Научната стратегия на програмата, в съответствие със съществуващите възможности за научна дейност и нуждите на европейската наука.
- Разработване на Работна програма, включваща предложенията за конкурси, критериите за оценка, както и специфичната тематика и целевите групи.
- Осигуряване на научното управление, мониторинга и контрола на качество за изпълнението на програмата.

Изпълнителна структура - отговаря за административното управление и изпълнението на програмата, включително процедурите по оценка и подбор на проектите, както и финансово и научно управление на грантовете.

Информация:

http://erc.europa.eu/index_en.cfm

Програма Хора *Programme „People“*

ЕС се стреми да изгради система на „циркуляция на мозъци“ („brain circulation“), както в рамките на Европа, така и на глобално ниво. Дейностите, предприемани на европейско ниво за развитие на отворен и конкурентен европейски пазар на учени са:

- Подобряване на цялостната среда за учените в Европа чрез повишаване на мобилността и премахване на препятствията пред нея;
- Разработване на истински европейски перспективи за кариерно развитие, чрез увеличаване на привлекателността на ЕС за талантливите учени;
- Осезаемо увеличение на финансирането за обучение, мобилност и кариерно развитие.

Програмата е насочена към подпомагане развитието на научната кариера на изследователите на всички нива, от начални квалификации до обучение през целия живот и кариерно развитие. Превъзвигат се следните 5 вида дейности:

- Начална квалификация на учени;
- Обучение през целия живот и кариерно развитие;
- Партньорство между Индустрия - Академия /industry-academia pathways and partnerships/;
- Международни измерения;
- Специфични дейности за разработване на политики.

Основни форми:

- Международни мрежи за обучение на учени;
- Индустрията в тези мрежи;
- Съвместни програми за обучение чрез наука;
- Взаимно признаване на обучението/дипломи;
- Стипендии за начинаещи учени отворени за учени извън мрежата;
- Финансиране на индивидуални стипендианти;
- Съфинансиращи схеми;
- Дългосрочно сътрудничество;
- Наемане/стаж на опитни учени;
- Съвместни работни срещи/конференции;
- Заплати на учените на стаж и специфично оборудване в МСП;
- Стипендии за мобилност със задължително завръщане;
- Реинтеграция на завърналите се учени;
- Сътрудничество с учени от трети страни;
- Въвеждане на стратегия за мобилност;
- Укрепване на кариерата и професията на „учен“;
- Разпространение на информация, обществено мнение, вкл. Мария Кюри награди.

Програма Капацитети

Programme „Capacities“

Специфична програма за проекти, които разширяват изследователския и иновационен капацитет и подпомагат последователното развитие на изследователските политики.

Общ бюджет: 7,48 милиарда евро.

Области: транспорт, изследвания, нови технологии, политика на МСП, иновации, индустрия, околна среда, икономика - финанси, местно развитие.

Дейности: международно сътрудничество, създаване на компании, създаване на мрежи, разпространение на информация, дейности свързани с мобилността, обучение и квалификация, приложни изследвания, фундаментални изследвания, обмяна на ноу-хау.

Бенефициенти: изследователски центрове, корпорации, федерации, съюзи, администрации, агенции, камари, МСП, университети.

Региони: Европейски съюз, присъединяващи се страни, Европейско икономическо пространство.

Цели:

- Оптимизиране на използването и развитие на изследователските инфраструктури;
- Подсилване на иновативния капацитет на МСП и тяхната възможност за използване на изследванията;
- Подпомагане на развитието на регионални изследователски клъстери;
- Отключване на изследователския потенциал и в най-отдалечените райони на ЕС;
- Сближаване на науката и обществото за постигане на хармонична интеграция на наука и технология в европейското общество.

Основни теми:

1. Изследователски инфраструктури:

- Оптимизиране използването на съществуващите изследователски инфраструктури и подобряване на тяхната ефективност;
- Насърчаване развитието на нови изследователски инфраструктури.

2. Изследвания в полза на малки и средни предприятия (МСП);

3. Области на знанието:

- Анализ, развитие и внедряване на научни програми;
- Предаване на опит от райони със силно развита изследова-

телска дейност на райони с по-слабо развита такава;

- Инициативи за по-пълно интегриране на изследователски звена и институции в регионалните икономики.

4. Изследователски потенциал

- Обмяна на опит и ноу-хау чрез международен двустранен обмен на изследователи между избраните центрове и регионите, които са избираеми.

5. Науката в обществото:

- Насърчаване на социален диалог за изследователската политика.

6. Хоризонтални дейности на международно сътрудничество:

- Последователно развитие на изследователските политики;
- Хоризонтални действия и мерки в подкрепа на международното сътрудничество.

5. Кой може да участва:

- Юридически лица:
 - ▶ Университети и научни центрове;
 - ▶ Предприятия: МСП и големи индустриални предприятия;
 - ▶ Организации с нестопанска дейност.
- Отделни лица:
 - ▶ Изследователи и учени;
 - ▶ Докторанти.

6. Бюджет и финансиране:

Общата стойност на бюджета на Седма рамкова програма възлиза на 54,582 млрд. евро.

- Проекти, представени след публикуване на съобщения за конкурс и оценени на базата на външна експертиза;
- Съфинансиране, осигурено директно от Европейската комисия (Генерална дирекция „Изследвания“, Генерална дирекция „Информационно общество“, Генерална дирекция „Земеделие“, Генерална дирекция „Околна среда“, Генерална дирекция „Транспорт“ и др.);
- Проектите следва да бъдат с най-високото качество в Европа;
- Партньорството е основополагащо за постигане на критична маса, компетенции, географско покритие, амбиция на целите и очакваните резултати.

Максимален размер на финансирането:

- Изследвания и технологично развитие $\leq 50\%$;
 - За обществени организации, средни и висши училища, научни организации с нестопанска дейност, МСП $\leq 75\%$.
- Демонстрационни дейности $\leq 50\%$;
- Научни дейности на границата на познанието (Европейски изследователски Съвет) $\leq 100\%$;
- Дейности за координация и подкрепа $\leq 100\%$;
- Дейности по обучение и кариерно развитие на учениците $\leq 100\%$.

7. ЕВРАТОМ (EURATOM):

- проучвания за добив на енергия от ядрен синтез, ядрено делене и радиационно предпазване;
- действия в областта на ядрената енергия;
- ITER - международен проект за ядрена енергия.

8. Информация:

<http://ec.europa.eu/research/fp7/>

<http://ec.europa.eu/enterprise/smes/>

<http://www.cordis.lu/fp7/>

9. Контакти:

Министерство на образованието и науката

София 1000, бул. „Дондуков“ 2А

Дирекция „Научни изследвания“

Лице за контакт:

Албена Вуцова

Тел.: (02) 921 76 47

Факс: (02) 981 14 04

E-mail: a.vutsova@minedu.government.bg

Програма Фискалис (2007-2013)

Fiscalis (2007-2013)

1. Обща информация:

Има предложение на ЕК за продължение на програма Фискалис в нова програма Фискалис 2007 - 2013 г. с увеличен бюджет от 175,30 милиона евро. Увеличението е основно за развитието на нова единна компютризирана система за подпомагане на нови бизнес и законови инициативи в областта на митническата и данъчната политика. Предстои Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз да вземат решение.

2. Основни цели на програмата:

Целите на програмата са:

- да помогне за запознаване на всички данъчни служители с общностното право;
- да осигури широко и ефективно сътрудничество между държавите и Европейската комисия;
- да подобри дейността на администрацията.

Една от основните причини за създаване на програмата е справянето с проблема „данъчни измами“.

Задачите на програмата са:

- да подпомогне по-доброто сътрудничество между властите на държавите членки;
- да осигури обучение на национални служители за различните видове измами;
- да осигури методи за превенция, разкриване и разследване на измами, основани на анализа на риска.

3. Видове дейности:

Системи за комуникация и обмен на информация: Това са системи за обмен на информация за облагането в рамките на ЕС с ДДС и акцизи. Пример за такава мрежа е системата за обмяна на информация за ДДС - VIES: http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/en/vieshome.htm

Обмен: Европейската комисия и държавите членки организират обмен на служители за срок не по-голям от шест месеца. Предполага се отлична предварителна подготовка на обмена, за да се осигурят максимални резултати. Служителите и администрацията трябва да направят оценка на ползата от обмена. Държавите членки трябва да осигурят активно участие на гост-служителите в дейността на администрацията.

Семинари: Организират се семинари на свързани с данъците теми, в които участват служители от националните администрации, представители на Европейската комисия и други експерти.

Многонационален контрол: Той включва сътрудничеството на най-малко три данъчни администрации за интегриране и координиране на контрола на лица, действащи в няколко страни и имащи непреки данъчни задължения във всяка от засегнатите държави членки. Многонационалният контрол има за задача да развие нови форми на сътрудничество и да се дефинират и премахнат съществуващите пречки пред сътрудничеството. Това е единственият инструмент изключително насочен към дейности за контрол в областта на данъчната политика.

Стажове: Програмата предлага обучение на национални служители по общи и специфични въпроси. Фискалис предлага и нормативна база за развитие на Общностни инструменти за обучение по непряко данъчно облагане и по преодоляване на езиковите пречки.

4. Кой може да участва:

Могат да участват единствено служители в администрациите на държавите членки и страните кандидатки.

5. Информация:

Информация за програмата можете да намерите на страницата на Генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“ на ЕК:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/tax_cooperation/fiscalis_programme/index_en.htm

6. Контакти:

Национална агенция по приходите

София 1000, бул. „Дондуков“ № 52,

Дирекция „Международно сътрудничество“

Отдел „Европейска интеграция и управление на проекти“

Лице за контакт: Краси Влаева, Главен експерт

Тел.: (02) 985 35 62, Факс: (02) 987 08 27

fiscalis@nra.bg, k.vlaeva@nra.bg

Програма Митници (2007 - 2013)

Customs (2007-2013)

1. Обща информация:

Има предложение на ЕК за продължение на програма Митници 2007 в нова програма Митници 2013 (2007 - 2013 г.) с увеличен бюджет от 323,8 милиона евро. Увеличението е основно за развитието на нова единна компютъризирана система за подпомагане на нови бизнес и законови инициативи в областта на митническата и данъчната политика. Предстои Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз да вземат решение.

2. Основни цели на програмата:

Програмата подпомага митническите служби:

- да осъществяват координация помежду си, благодарение на която действията на тези митници да съответстват на нуждите на единния пазар;
- да си взаимодействат и осъществяват дейността си ефикасно, като една обща служба и да постигат еднакви резултати на територията на цялата Общност;
- да отговарят на предизвикателствата, поставени пред тях от глобализацията, като по този начин допринасят за конкурентоспособността на ЕС;
- да осигуряват защита на финансовите интереси на ЕС и сигурна и спокойна среда за неговите граждани;

- да предприемат необходимите стъпки за подготовката си за разширяването и да подпомагат интеграцията на новите държави членки.

3. Видове дейности:

Програмата подкрепя следните дейности:

- подобряване на информационната система, включваща серия от инициативи за въвеждане и развитие на информационните технологии;
- сътрудничество в борбата с измамите;
- намаляване разходите за хармонизиране на документите, свързани със митниците най-вече чрез преминаване в безхартиена среда в митническите операции (т.нар. „електронни митници“), където по-голямата информация да се прехвърля автоматично.

Средствата, чрез които програмата се реализира, са: размяна на служители, семинари, работни групи, проектни групи, както и продължаване на съществуващите дейности, включително общата програма за обучение, техническата помощ на страните кандидатки и на трети страни.

4. Кой може да участва:

Програмата е насочена към служители на митническите служби на държавите членки и страните кандидатки за ЕС.

5. Информация:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/cooperation_programmes/customs_2007/index_en.htm

6. Контакти:

Агенция „Митници“ към Министерство на финансите

София 1202, бул. „Раковски“ № 47

Дирекция „Европейска интеграция

и международно сътрудничество“

Отдел „Европейска интеграция“

Лице за контакт:

Гинка Конярска

Началник отдел

Тел.: (02) 98 59 40 27

Факс: (02) 98 59 21 24

E-mail: guinka.konyarska@customs.bg

Програма обмен на данни между администрациите, бизнеса и гражданите (2005-2009)

*Interchange of Data between Administrations,
Businesses and Citizens - IDAbc (2005-2009)*

1. Обща информация:

Програмата включва предоставяне на грантове за интероперативна доставка на паневропейски услуги от електронното правителство (eGovernment) за европейските публични администрации, бизнеса и гражданите. Отворена е за държавите членки на ЕС, присъединяващите се страни и страните от Европейското икономическо пространство.

2. Области на действие:

- Телекомуникации;
- Услуги;
- Публични политики;
- Нови технологии.

3. Видове дейности:

- Създаване на мрежи;
- Разпространение на информация.

4. Кой може да участва:

- Корпорации;
- Администрации;

- Малки и средни предприятия.

В контекста на плановете за действие eEurope и i2010 и асоциираните инициативи „електронно правителство“ програмата се фокусира изцяло върху изграждането на „електронно правителство“. Това означава, че тежестта се премества към предоставянето на „услуги“ за европейските граждани и бизнес.

5. Цели на програмата:

- Даване възможност за ефективен, ефикасен и сигурен обмен на информация между публичните администрации на всички нива;
- Увеличаване на ползите от обмена на информация с цел да се улесни доставката на услуги за бизнеса и гражданите и вземайки предвид техните нужди.

6. Финансирани дейности:

- **Проекти от общ интерес** - използват хоризонталното паневропейско електронно правителство и инфраструктурни услуги и допринасят за по-нататъшното развитие на тези услуги.
- **Хоризонтални мерки** - доставят, поддържат и популяризират инфраструктурни услуги за публичните администрации в ЕС на базата на поддържане на политика за достъп, дефинирана в рамката на програмата IDABC. Осигуряват управлението на дейности, които покриват междусекторни мрежи, услуги и инструменти.

7. Области на действие:

- Общностни действия и политики:
 - ▶ Икономическа и монетарна политика, консолидация на общностното право, регионални политики;
 - ▶ Общностно финансиране, главно за създаване на интерфейс със съществуващите бази данни на Европейската комисия.
- Международен обмен на информация:
 - ▶ В подкрепа на процеса на вземане на решения в Общността и парламентарните въпроси;
 - ▶ За инсталиране на необходимите телематични връзки между институциите на ЕС;
 - ▶ Улесняване на многоезичието.
- Международно сътрудничество;
- Други мрежи.

Програма IDABC се осъществява на базата на постиженията на предишните IDA програми, фокусирани върху подобряване ефективността на телематичния информационен обмен между публичните администрации.

8. Бюджет:

Общият бюджет за периода на действие на програмата е 148,7 млн. евро.

9. Информация:

<http://ec.europa.eu/idabc>

Програма За по-сигурен Интернет плюс (2005-2008)

Safer Internet Plus (2005-2008)

1. Обща информация:

Програмата предоставя грантове за насърчаване на по-безопасно използване на Интернет и новите информационни технологии. Тя обхваща следните области: нови технологии, правосъдие - сигурност, иновации, информация, индустрия. Програмата е фокусирана върху проблема „спам“ и е насочена по-близо до крайните потребители: родители, учители и деца. Отворена е за държавите членки на Европейския съюз, присъединяващите се страни, Европейско икономическо пространство и Швейцария.

2. Цели на програмата:

- Да пропагандира безопасното използване на Интернет и нови онлайн технологии, особено от деца и да се бори срещу нелегалното и нежелано съдържание от крайния потребител;
- Да се бори срещу нелегалното съдържание, като позволи на крайните потребители да докладват за него чрез мрежа от „горещи“ линии;
- Справяне с нежеланото и вредно съдържание: оценяване на филтриращ софтуер, координиране на обмен на информация и най-добри практики; адаптиране на съществуващите системи за оценка да отчитат конвергенцията;
- Да пропагандира по-безопасна среда чрез подкрепа на саморегулативен подход (проектиране и въвеждане на европейски ко-

декс на поведение за индустрията) и осигуряване на сътрудничество на Общностно ниво;

- Повишаване на съзнанието за по-безопасно използване чрез подпомагане на европейска мрежа за разяснителни дейности.

3. Видове дейности:

Международно сътрудничество, създаване на мрежи, разпространение на информация, дейности свързани с мобилността, обучение и квалификация, създаване на инструменти, подпомагане на производството.

4. Кой може да участва:

- Местни и регионални власти;
- Училища;
- Корпорации;
- Федерации;
- Съюзи;
- Малки и средни предприятия;
- Университети;
- Асоциации.

5. Финансирани линии за действие:

- Борба с нелегалното съдържание чрез европейски мрежи от „горещи“ линии и граждански „горещи“ линии;
- Справяне с нежеланото и вредно съдържание (включително спам) - оценяващи рейтинг системи и означения за качество;
- Пропагандиране на по-безопасна среда:
 - ▶ оценка ефективността на съществуващата технология за филтриране;
 - ▶ улесняване и координиране на обмена на информация и най-добри практики за ефективна борба със спама;
 - ▶ разработване на ефективна филтрираща технология.
- Повишаване на съзнанието за по-безопасно използване на Интернет.

Консорциумът трябва да включва поне двама партньори от две различни страни. Максималното финансиране е 50% от признатите разходи.

6. Бюджет:

Бюджетът на програмата за периода 2007-2013 възлиза на 45 млн. евро.

7. Информация:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/index_en.htm

Министерство на транспорта

София 1000, ул. Гурко 6

Дирекция „Информационно общество и информационни технологии“

Лице за контакт: Соня Спасова

тел. (02) 949 22 15; факс (02) 987 40 50

e-mail: sspasova@mtc.government.bg

Програма еКонтент плюс (2005-2008)

eContentplus (2005-2008)

1. Обща информация:

Програмата е четиригодишна (2005 - 2008 г.) и е предназначена да се справи с организационните пречки и да подкрепя прилагането на водещи технически решения за подобряване на достъпността и използваемостта на дигиталните материали в многоезикова среда.

2. Цели на програмата:

Програмата е насочена към специфични пазарни ниши, където развитието е било недостатъчно интензивно: географско съдържание (като основна съставна част от съдържанието на обществения сектор), образователно съдържание, културно, научно и природонаучно съдържание. Програмата също така подкрепя общоевропейска координация на колекции в библиотеки, музеи и архиви, както и запазването на дигитални колекции, така че да се осигури достъпност до културното, научно и научно-природно богатство за бъдещо използване.

Програмата цели улесняване на достъпа до цифрово съдържание, неговото използване и експлоатация, подобряване качеството на съдържанието с добре дефинирани мета-данни засилване сътрудничеството между притежателите на цифрово съдържание. Програмата е насочена към премахване на барьерите, произтичащи от различията в език и култура.

3. Видове дейности:

Програмата има дейности в 3 основни области:

Географска информация - стимулиране на включването на съществуващите национални бази данни в общи трансгранични бази, което ще служи за основа за предоставяне на нови информационни услуги и продукти.

Образователно съдържание - подпомагане появата на адекватни информационни структури и насърчаване използването на отворени стандарти за стимулиране разгръщането на ефективни паневропейски образователни услуги.

Културно съдържание, природонаучна информация и научно съдържание - подпомагане развитието на колекции от обекти на културните институции (архиви, библиотеки, музеи и др.) и решения за улесняване излагането, откриването и извличането на тези ресурси.

4. Кой може да участва:

- Изследователски центрове;
- Местни и регионални власти;
- Административни звена;
- Университети;
- Асоциации;
- Малки и средни предприятия.

3. Бюджет:

Бюджетът на програмата възлиза на 149 милиона евро.

4. Информация:

http://europa.eu.int/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm

5. Контакти:

Министерство на транспорта
София 1000, ул. „Дякон Игнатий“ № 9
Дирекция „Информационно общество
и информационни технологии“
Велина Илиева
Тел: 949 22 50;
факс: 981 87 87
E-mail: vilieva@mtc.government.bg

Програма Развитие на селските райони (2007-2013)

Rural Development (2007-2013)

1. Обща информация:

Програмата предстои да бъде одобрена от Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз. Тя обхваща три тематични области:

- конкурентоспособността на селскостопанския и горския сектор;
- околната среда в селските райони;
- качеството на живот в селските райони.

2. Цели на програмата:

1. Подобряване на конкурентоспособността на селскостопанското производство и на горското стопанство;
2. Подобряване състоянието на околната среда и селските райони;
3. Подобряване на качеството на живот в селските райони и насърчаване на разнообразие в продукцията;
4. Увеличаване на заетостта и разнообразието на производствата на местно равнище;
5. Развитие на програми в приоритетни сектори;
6. Взаимно допълване между управленските инструменти на Общността.

Тези цели спомагат за определяне на сферите, в които:

- подкрепата на ЕС носи най-много ползи на европейско ниво;
- се прави връзката между двете главни стратегии на ЕС - Лисабонската (за икономически напредък) и Гьотеборгската (за опаз-

- ване на околната среда и съхранение на природните ресурси);
- осигурява съвместимост на политиките на ЕС, в частност на политиките на сближаване и тези, свързани с околната среда;
- съпровожда прилагането на Общата селскостопанска политика, базирана на новата пазарна политика и свързаното с това преструктуриране в старите и нови държави членки.

Държавите членки получават възможността да съставят самостоятелно национални стратегически планове и програми за развитие на селата. Те трябва да бъдат съобразени с целите на програмата.

3. Задачи на програмата:

По цел 1:

мерки, насочени към разпространяване на знание и подобряване на човешкия потенциал чрез:

- професионално образование и информационни дейности, включително разпространяване на научно знание и новаторски практики сред хората, заети в селскостопанския, хранителния и горския сектор;
- насърчаване на създаването на нови селски стопанства;
- осигуряване на ранно пенсиониране за фермери и работници;
- насърчаване на употребата на справочни услуги от фермери и собственици на гори;
- помощ за изграждане на административно управление на селските стопанства, както и облекчителни и консултативни услуги, включително и за горите.

мерки, насочени към преструктуриране и развитие на физическия потенциал и насърчаване на иновации чрез:

- модернизация на селскостопанските холдинги;
- повишаване на икономическата стойност на горите;
- повишаване на качеството на селскостопанските и горските продукти;
- сътрудничество за развитие на нови продукти, процеси и технологии в селското стопанство, хранителния и горския сектор;
- подобряване и развитие на инфраструктурата, свързана с развитието и адаптацията на селското стопанство и горите;
- възстановяване на потенциала на сектори от селскостопанското производство, понесли щети от природни бедствия.

мерки, насочени към подобряване на качеството на селскостопанските продукти чрез:

- подпомагане на селските стопани за приспособяване към високите изисквания на законодателството и на стандартите на Общността;
- подкрепа за селските стопани, които участват в системата за хранителен контрол;
- подпомагане на групи производители чрез информационни и рек-

ламни дейности, свързани с продуктите и системите за хранителен контрол.

преходни мерки за Чехия, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия, засягащи:

- подкрепа за недостатъчно финансово обезпечени селскостопански дружества, които са в период на преустройство;
- подкрепа за изграждането на производствени сдружения.

По цел 2:

мерки, насочени към целесъобразно и продължително използване на селскостопанска земя чрез:

- плащания за селските стопани от планинските региони, които са възпрепятствани от природните дадености;
- плащания за възпрепятствани по други причини селски стопани, които не са от планински региони;
- плащания по Натура 2000 и плащания, свързани с директива 60/2000 на Европейската комисия;
- плащания за околната среда във връзка със селските стопанства;
- плащания за отглеждане на домашни животни при подходящи условия;
- подкрепа за непроизводствени инвестиции.

мерки, свързани с подходящата, дългосрочна употреба на горската земя, чрез:

- начално залесяване на селскостопанска земя;
- първо установяване на агро-горски системи на селскостопанска земя;
- начално залесяване на неземеделска земя;
- плащания по Натура 2000;
- плащания за горската земя;
- възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни мерки;
- подкрепа за непроизводствени инвестиции.

По цел 3:

мерки за разнообразяване на селската икономика, включващи:

- неземеделски дейности;
- подкрепа за създаването и развитието на малки предприятия с цел насърчаване на предприемачеството и развиване на икономическа мрежа;
- насърчаване на туристически дейности.

мерки за подобряване на качеството на живот в селските райони, включващи:

- основни услуги за населението по селата;
- цялостно обновяване на селата и помощ за развитието им;
- запазване и надграждане на селското наследство.

подготвителни и информационни мерки за икономическите актьори, работещи в сферите, покрити от цел 3;

мярка за придобиване на умения, с цел подготовка и прилагане на местни стратегии за развитие.

Европейска мрежа за развитие на селата

Съгласно член 66 (1) на Регламент №1698/2005 от 20 септември 2005 г. на Съвета се създава Европейска мрежа за развитие на селските райони, която обединява националните мрежи, организации и администрации, работещи в сферата на селското развитие на ниво Европейска общност.

Цели на мрежата:

- да събира, анализира и разпространява информация за мерките, взети от Общността относно развитие на селските райони;
- да събира, разпространява и утвърждава добри практики за развитие на селата на ниво Европейска общност;
- да предоставя информация за промените и напредъка в селските райони на Общността и в трети страни;
- да организира срещи и семинари на ниво Европейска общност за активно участващите партньори в развитието на селата;
- да се изградят функциониращи експертни мрежи с цел улесняване на обмена на експертни оценки и подкрепа за прилагането и оценяването на политиката по развитието на селата;
- да се подкрепи развитието на национални и международни мрежи за сътрудничество.

5. Кой може да участва:

- фермери;
- фермерски асоциации

6. Бюджет:

Общата стойност на бюджета на програмата е 88,488 млрд. евро.

7. Информация:

http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_en.htm

8. Контакти:

Министерство на земеделието и горите

София 1040, ул. „Хр. Ботев“ 55

Дирекция „Развитие на селските райони“

Тел.: (02) 985 11 336, 985 11 327

Факс: (02) 980 14 74

Програма Обществено здраве (2007-2013)

Public Health (2007-2013)

1. Обща информация:

Европейската комисия прави предложение за продължаване на програмата Обществено здраве с период на действие 2007-2013 г. Предстои да бъде взето решение от Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

Основната идея на програмата е чрез осигуряване на едно здраво европейско общество да се повиши просперитета, единството и сигурността в ЕС. Също така общественото здраве се счита за ключов фактор в борбата с конкретни европейски предизвикателства както застаряването на населението, заплахите за сигурността и липсата на работна ръка.

Подобряване на здравето на европейските граждани води до по-висока продуктивност и икономически растеж. По-дългият и здравословен начин на живот е предпоставка за намаляване на отсъствието от работното място и преждевременно пенсиониране.

За постигането на уеднаквиени стандарти в Европа в тази област, е необходимо намаляването на разликите в продължителността на живота, здравния статус и достъпа до висококачествени здравни услуги в държавите членки.

2. Цели на програмата:

1. Подобряване на здравната сигурност на гражданите;
2. Подобряване на здравето на гражданите, с цел повишаване на просперитета и солидарността;
3. Създаване и разпространяване на здравното образование.

3. Кой може да участва:

- Държавите членки;
- Страните от Европейската асоциация за свободна търговия;
- Страните в съседство на ЕС;
- Страни кандидатки за членство в ЕС;
- Страните от Западните Балкани, участващи в стабилизационния и присъединителен процес.

4. Видове дейности:

По цел 1:

защита на гражданите от здравни рискове:

- развиване на стратегии и механизми за предотвратяване, обмен на информация за известни и неизвестни заплахи (физически, химически или биологични), включително и в следствие на умишлени действия;
- действия, осигуряващи много добро диагностично сътрудничество между лабораториите;
- подкрепа за разработването на превантивни, ваксинационни и имунизационни стратегии, подобрени партньорства, мрежи, инструменти и системи за осведомяване за моментната имунизационна обстановка както и системи за наблюдаване на неблагоприятни явления;
- разработване на капацитети и процедури за рисково овладяване; повишена готовност при спешни случаи; включително подготвяне на координирани европейски и международни отговори в тези случаи; разработване на консултациялни и комуникационни процедури, свързани с отговорните мерки;
- насърчаване на сътрудничеството и подобряване на възможностите за бързи реакции, както и на защитна екипировка, изолационни съоръжения, подвижни лаборатории, с възможности за бързо разгръщане при спешни случаи;
- създаване на стратегии и процедури за провеждане на упражнения и тестове, оценяване и преразглеждане на специфични здравни планове в случаи на спешност, както и тяхната еднаква приложимост в държавите членки.

Подобряване на гражданската сигурност:

- Подпомагане и подобряване на научните съвети и оценки на рисковете, чрез насърчаване на ранно предотвратяване на рискове, анализиране на техните потенциални влияния, обмен на информация относно опасностите и възможностите за излагане на тези опасности, подпомагане на интегрирани и хармонизирани подходи;
- Спомагане за подобряване на сигурността и качеството на органи и материали от човешки произход, кръв и нейни производни, подобряване на възможностите за установяване на тяхната наличност, тяхното проследяване и достъп до тях за медицински цели;
- Вземане на мерки за подобряване на сигурността на пациентите, чрез висококачествени здравни грижи;
- Насърчаване на дейности, спомагащи за намаляването на произшествия и наранявания, най-вече в домакинството.

По цел 2:

Насърчаване на един здравословен и активен начин на живот на възрастното население както и преодоляване на здравните различия в обществото:

- Подпомагане на инициативи за увеличаване броя на годините здравословен живот, както и здравословен начин на остаряване, подкрепа за мерки, проучващи влиянието на състоянието на здравето върху продуктивността и участието на работната ръка;
- Подкрепа за инициативи, целящи намаляване на здравните различия в и сред сгържавите членки, подобряване на единството между националните здравни системи чрез поддържане на сътрудничеството в сфери като мобилността и трансграничните здравни грижи;
- Насърчаване на по-здравословен начин на живот, чрез обръщане на внимание на факторите, определящи здравето;
- Създаване на помощни среди за здравословно водене на живот и предотвратяване на заболявания;
- Обръщане на внимание на ключови фактори като храненето и физическите дейности, както и сексуалното здраве;
- Обръщане на внимание на фактори, водещи до пристрастяване - тютюн, алкохол, наркотици;
- Концентриране върху ключови елементи като образованието и работното място;
- Подкрепа за дейности, свързани със здравните ефекти на широк кръг от социално-икономически фактори, както и фактори от околната среда.

По цел 3:

Обмен на знание и добри практики:

- Събиране на информация и обмен на информация и най-добри практики по ключови здравни теми, включително сътрудничество между здравните системи, здравни аспекти, свързани с половете различия, детското здраве, умственото здраве и редки болести;

Събиране, анализиране и разпространяване на здравна информация:

- По-нататъшно развитие на издържана система за здравно наблюдение с механизми за събиране на данни и информация, посредством подходящи индикатори;
- Събиране на данни за здравния статус и здравната политика;
- Развиване на механизми за анализ и разпространение, включително здравни доклади на Общността, създаване на здравен портал и конференции;
- Развиване на консултационни механизми и процеси за участие;
- Публикуване на редовни доклади за здравната обстановка в ЕС, базираща се на всички данни и индикатори, включващи и количествени и качествени анализи;
- Анализ и техническа поддръжка, в помощ на прилагането на законодателството и политиките, свързани с обхвата на тази програма.

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 365.6 млн. евро

6. Информация:

http://ec.europa.eu/health/ph_overview/pgm2007_2013_en.htm

7. Контакти

Министерство на здравеопазването

София 1000, пл. „Св. Надежда“

Дирекция „Управление на проекти и програми“

Национален Център за опазване на общественото здраве

бул. „Акад. Иван Гешов“ 15

Мария Григорова

Държавен експерт

Тел.: 02 805 62 83

Факс: 02 9515564

E-mail: mgrigorova@mh.government.bg

Програма Защита на потребителя (2007-2013)

Consumer Protection (2007-2013)

1. Обща информация:

С решение 1926/2006 на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз се създава програма Защита на потребителите с период на действие 2007 - 2013 г.

2. Цели на програмата:

- да се осигури високо ниво на защита на потребителя, предимно чрез подобро доказване, по-добро консултиране и представяне на потребителските интереси;
- да се осигури ефективно прилагане правилата за защита на потребителя, предимно чрез прилагане на сътрудничество, информация, обучение и обезщетение.

3. Видове дейности:

Дейност 1: Събиране, обмен и анализ на данни и информация, които доказват развитието на потребителската политика и интеграцията на потребителските интереси в другите интереси на Общността, включително:

- наблюдаване и оценка на пазарните развития, с влияние върху

икономическите и други интереси на потребителите, включително ценови проучвания, проучвания на промените в пазарните структури, проучвания на потребителите и бизнеса, събиране и анализ на потребителски оплаквания, събиране и анализ на данни за трансграничната търговия;

- Развитие и поддръжка на бази данни;
- Събиране и анализ на статистически и други данни.

Дейност 2: Събиране, обмен и анализ на данни и информация и развитие на инструменти за оценка, които предоставят научно доказателство за безопасността на потребителските стоки и услуги, включително излагането на потребителите на специфични потребителски продукти и услуги и техническия анализ на сигналните известия.

Дейност 3: Подкрепа за дейностите на независимите научни комитети в сферата на потребителската безопасност, обществено здраве и околна среда, създадени с решение № 2004/210/ЕС на Европейската комисия.

Дейност 4: Подготовка на законодателни и регулаторни инициативи, както и насърчаването на други саморегулиращи се инициативи.

Дейност 5: Финансови приноси към функционирането на европейски потребителски организации.

Дейност 6: Финансови приноси към функционирането на европейски потребителски организации, представящи потребителските интереси в развитието на стандарти за продукти и услуги на ниво Общност.

Дейност 7: Подготовка на персонала на европейските потребителски организации на регионално, национално и европейско ниво, в частност на потребителски организации в държавите членки, които са се присъединили към ЕС на 1 май 2004 г.

Дейност 8: Действия за подобряване на ефективното прилагане на законодателството на Общността в областта на защитата на потребителя.

Дейност 9: Правна и техническа експертиза, включваща проучвания, за наблюдение и оценка на приемането и прилагането на законодателството на ЕС.

Дейност 10: Действия свързани с предоставянето на информация, съвети, както и уреждането на обезщетения:

- финансово съдействие за съвместни действия с обществени или нестопански органи, съставляващи мрежи на Общността, които предоставят информация и помощ за потребителите, за да им се помогне да упражняват правата си;
- действия, подобряващи общуването с европейските граждани по теми засягащи потребителите и по специално с държавите членки, присъединили се на 1 май 2004 г. Това включва публикации по теми, засягащи политиката в областта на потребителите, предоставянето на онлайн информация и информационни дейности относно мерките за защита на потребителя и неговите права.

Дейност 11: Дейности по потребителското образование:

- специфични действия, насочени към младите и възрастните потребители и специфични групи от потребители, които не са в състояние да защитават интересите си;
- финансово съдействие за разработването на европейски интегрирани магистърски степени, занимаващи се с проблемите на потребителите. Включва и схема за стипендии за половингодишни престои в чужда страна.

4. Кой може да участва:

- Обществени организации и организации с нестопанска цел от държавите членки;
- Висши учебни заведения от държавите членки или трети страни, които създават програми за подобряване на качеството на висшето образование и разпространяването на межкултурното разбирателство, чрез сътрудничество с трети страни;
- Учители и ученици, участващи в магистърски програми по проблемите на потребителите;
- Длъжностни лица, занимаващи се със защита на потребителите.
- Европейски потребителски организации, които са:
 - ▶ неправителствени, нестопански, независими от индустрията, както и търговски и бизнес организации. Тяхна главна цел и дейност трябва да бъде защитата на здравето, сигурността и икономическите интереси на потребителите в Общността;
 - ▶ получили мандат от държавните потребителски организации да представляват интересите на потребителите на Общностно ниво в поне половината от държавите членки, в съответствие с националните правила или практики.

Региони:

- държавите членки на ЕС;
- страните кандидатки за членство в ЕС;
- страните от Европейското икономическо пространство;

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 156.8 млн. евро

6. Информация:

http://ec.europa.eu/consumers/overview/cons_policy/index_en.htm

7. Контакти:

Министерство на икономиката

София 1000, ул. Александър Батенберг 12

Отдел „Защита на потребителя“

Лице за контакт:

Емил Алексиев

Началник отдел

Тел. (02) 940 78 35;

Факс: (02) 981 88 81

E-mail: e.alexiev@mi.government.bg

Предприсъединителен инструмент (2007-2013)

Instrument for Pre-Accession (2007-2013)

1. Обща информация:

Този инструмент е наследник на редица предприсъединителни програми като ФАР, ИСПА, САПАРД и CARDS. Той се създава с регламент 1085/2006 от 17 юли 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Цели:

- Подсилване на демократичните институции, върховенството на закона и неговото прилагане;
- Популяризиране и защитата на човешките права и основните свободи, както и засилено зачитане на правата на малцинствата, популяризиране на равенството между половете и липсата на дискриминация;
- Реформа в публичната администрация, включително създаването на система, позволяваща децентрализация на управлението на помощта;
- Икономическа реформа;
- Развитие на гражданско общество;

- Социално интегриране;
- Помиряване, мерки за изграждане на доверие и преустройство;
- Регионално и трансгранично сътрудничество.

3. Компоненти на инструмента:

Преходна помощ и изграждане на институции:

- Финансиране на изграждането на институции и капацитети;
- Финансиране на инвестиции;
- Финансиране на участието на споменатите страни в програми и агенции на Общността;
- Финансиране на регионални програми.

Трансгранично сътрудничество:

- Подкрепа за трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество между самите страни и между тях и гържавите членки;
- Финансиране на изграждането на институции и капацитети.

Цели на тази мярка са - добросъседски отношения, стабилност, сигурност и просперитет както и осигуряване на едно хармонично, балансирано и трайно развитие в региона.

Регионално развитие:

- Подготовка за използването и управлението на средствата от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд.

Развитие на човешките ресурси:

- Подготовка за използването и управлението на средствата от Европейския социален фонд.

Провинциално развитие:

- Подготовка за използването и управлението на средствата от общата селскостопанска политика на Общността;
- Трайна адаптация на селскостопанския сектор и провинциалните региони;

- Подготовка на страните кандидатки за прилагането на законодателството на Общността и Общата селскостопанска стратегия.

4. Кой може да участва:

В инструмента могат да участват държавите членки, както и всички страни, които работят активно в посока изравняване със стандартите и политиките на ЕС. Това включва настоящите страни кандидатки:

- Хърватска;
- Турция;
- Македония.

и потенциалните страни кандидатки.

- Албания;
- Босна и Херцеговина;
- Черна Гора;
- Сърбия и Косово.

Отнесено до първите 3 страни финансовите средства трябва да бъдат използвани за:

- Приемане и прилагане на законодателството на Общността;
- Подкрепа за развитието на стратегии и подготовка за прилагането и управлението на общите селскостопански и кохезионни стратегии на Общността.

Отнесено до останалите страни финансовите средства трябва да бъдат използвани за:

- Прогресивно изравняване със законодателството на Общността;
- Социално, икономическо и териториално развитие - инфраструктура, инвестиционни дейности и най-вече в сферата на регионалните и човешки ресурси и селско развитие.

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 11 565 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/enlargement/financial_assistance/ipa/index_en.htm

Инструмент за европейско съседство и партньорство (2007-2013)

*European Neighbourhood and Partnership
Instrument (2007-2013)*

1. Обща информация:

Предложението за създаването на такъв инструмент е прието официално на 23 януари 2006 г. от Съвета на ЕС с решение № 1638. Инструментът има за цел заедно със страните партньори да изгради сигурно, стабилно и проспериращо съседство на базата на споделени ценности и общи интереси. По този начин се прави опит за предотвратяване на появата на нови разделителни линии между страните в ЕС и техните съседи.

Мерките на инструмента са насочени главно към прилагането на плановете за действие за европейско съседство и партньорство. Специфичните цели обхващат не само трайното развитие и борбата с бедността, но и по-активното участие на страните във вътрешния пазар на ЕС. Сближаване на законодателствата и регулаторните механизми и изграждането на институции се подкрепят чрез обмяна на опит, дългосрочни споразумения с държавите членки или участие в програмите и агенциите на Общността.

Инструментът финансира съвместни програми, сближаващи регионите на държавите членки и страните партньори, които споделят общи граници.

Специално внимание се обръща на сътрудничеството с Русия и останалите страни, приели пътни карти и планове за действие, с които да получат подкрепа от **TAIEX** (Technical Assistance Information Exchange Unit). TAIEX предоставя техническа помощ на страните партньори при разбирането и съставянето на закони, свързани с плановете за действие.

2. Цели:

- Развитие на икономическата интеграция и политическото сътрудничество между ЕС и страните партньорки;
- Да се обърне внимание на специфичните възможности и предизвикателства, свързани с географската близост на ЕС и неговите съседи.

Инструментът ще допринесе за по-голямото политическо, икономическо, културно сътрудничество в областта на сигурността между ЕС и съседните страни. Той ще замести съществуващите инструменти MEDA, TACIS и Европейската инициатива за демокрация и човешки права.

3. Кой може да участва:

- Местни и регионални власти;
- Администрации;
- Агенции, камари;
- Малки и средни предприятия;
- Университети;
- Асоциации.

Региони:

- Държавите членки;
- Страните кандидатки;
- Страните от Общността на независимите държави;
- Страните от Средиземноморския регион.

4. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 11 967 млн. евро.

5. Информация:

http://www.ec.europa.eu/world/enp/funding_en.htm

Инструмент за сътрудничество в развитието (2007-2013)

*Instrument for Development Cooperation
(2007-2013)*

1. Обща информация:

Инструмент за сътрудничество в развитието се създава с регламент 1905/2006 от 18 декември 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

Инструментът обединява в себе си както политиката на развитие, така и всички форми на сътрудничество с развиващите се страни, страните в преход и индустриализираните страни.

Целта на инструмента е да поддържа икономическо, финансово, научно-техническо, както и всички други форми на сътрудничество между партниращи си страни и региони като по този начин да намалява бедността в тях и да осъществява мерки, насочени към реализиране на целите на вътрешните политики на ЕС в чужбина.

2. Цели:

- Финансиране на мерки, насочени към сътрудничеството със страни, територии и региони, които не членуват в Общността,

презокеанските страни и територии, които не са подпомагани по линия на предприеждинителния инструмент или от инструмента за европейско съседство и партньорство;

- Поддържане на икономическо, финансово, научно-техническо, както и всички други форми на сътрудничество между партниращи си страни и региони за намаляване на бедността в тях;
- Инструментът финансира сфери на сътрудничество, които са установени чрез договори за партньорство и сътрудничество или други двустранни инструменти между страните партньори.

Такива сфери на действие са:

- Човешкото и социално развитие, включително теми, свързани със здравето и населението;
- Равенство между половете;
- Градоустройство;
- Защита на околната среда;
- Трайно развитие на природните ресурси;
- Инфраструктура:
 - ▶ Транспорт;
 - ▶ Вода;
 - ▶ Електроснабдяване;
 - ▶ Телекомуникации;
 - ▶ Системи за безопасно управление;
 - ▶ Мерки за пестене на енергия.
- Частен и производствен сектор;
- Икономическа инфраструктура;
- Търговия и инвестиции;
- Заетост, социално единство и защита;
- Спазване на основните човешки права (стандарты за работната ръка);
- Митници и данъци;
- Макроикономическа и структурна реформа;
- Секторна реформа;
- Основно, средно, висше и професионално образование;
- Проучвания и сътрудничество при развитието на научни и технически капацитети;
- Културно сътрудничество, академичен и културен обмен;
- Взаимно разбирателство между Общността и страните и регионите партньори;
- Развитие на гражданското общество, диалога с неправителствените организации и асоциации, медиите и социалните партньори;
- Подкрепа за институции, насочени към насърчаване на добро управление, засилване на върховенството на закона, обучение на администрациите и местните власти, подобряване на обществените услуги и изравняване на институционалните и регулаторни рамки;

- Политически диалог;
- Прокламиране и защита на човешките права и свободи и подкрепа за процесите на демократизация, включително оказване на подкрепа и наблюдение на избори;
- Регионално сътрудничество и интеграция, включително такава между индустриални партньори;
- Трансгранично сътрудничество;
- Правосъдие, юридическо, полицейско, данъчно, финансово и митническо сътрудничество;
- Аспекти от предоставянето на убежище и легалната и нелегална имиграция:
 - ▶ Граничен контрол;
 - ▶ Повторно допускане и връщане;
 - ▶ Международна защита.
- Помощ за бежанци, изселници и откъснати от родината хора;
- Предотвратяване, разрешаване и справяне с конфликти;
- Преход от спешна помощ към рехабилитация, дългосрочно развитие, реконструкция и постконфликтно преустройство и възстановяване;
- Предотвратяване на природни бедствия.

3. Кой може да участва:

- държавите членки;
- страните и регионите партньори и техните институции;
- децентрализирани органи в страните партньори - региони, области, провинции, общини;
- съвместни органи, създадени между страните и регионите и Общността;
- международни и регионални организации;
- органи на Организацията на обединените нации;
- области и мисии;
- международни финансови институции;
- областни банки, допринасящи за изпълняване на целите на инструмента;
- агенции на ЕС;
- обществени, правителствени, местни органи и техни събирателни;
- компании, фирми и други частни организации;
- финансови институции, които предоставят, спомагат за и финансират частните инвестиции в страни партньори и региони;
- недържавни актьори:
 - ▶ неправителствени организации;
 - ▶ организации представляващи местни групи;
 - ▶ местни търговски асоциации;
 - ▶ граждански групи;

- ▶ търговски сдружения;
- ▶ организации, представляващи икономически и социални интереси;
- ▶ местни организации, участващи в децентрализираното регионално сътрудничество и интеграция;
- ▶ потребителски организации;
- ▶ женски и младежки организации;
- ▶ учебни, културни, изследователски и научни организации;
- ▶ университети;
- ▶ църкви и религиозни асоциации и общности;
- ▶ медии;
- ▶ всяка неправителствена организация и независимо формиране, което е в състояние да допринесе за развитието на външното измерение на вътрешните политики на Общността
- частни лица.

Региони:

- Държавите членки на ЕС;
- Страните от Африка, Карибския и Тихоокеанския басейн;
- Латинска Америка;
- Страните от Общността на независимите държави;
- Развиващите се страни;
- Азия.

4. Видове дейности:

- подготвителни, наблюдателни, оценъчни действия необходими за прилагането на инструмента и постигане на целите му - проучвания, срещи, информация, събуждане на обществен интерес, подготвителни дейности и дейности по издаване на информационни материали;
- създаване на компютърни мрежи за обмен на информация;
- административна и техническа помощ, необходими на Европейската комисията при изпълнение на програмата;
- многогодишни програми.

5. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 17 055 млн. евро.

6. Информация:

http://ec.europa.eu/development/index_en.htm

Инструмент за стабилност (2007-2013)

Instrument for Stability (2007-2013)

1. Обща информация:

Инструментът е насочен към справянето с кризисни ситуации и определени дългосрочни трансгранични предизвикателства (ядрена безопасност, борба с трафика на хора, борба с организираната престъпност и тероризма, непредвидени заплахи за общественото здраве). Той ще позволи на Общността да реагира бързо, ефективно и единно в кризисни ситуации в трети страни, както и в бъдещите глобални и трансгранични предизвикателства в трети страни (сигурност и стабилност).

Инструментът е одобрен с регламент 1717/2006 от 15 ноември 2006 г. на Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз.

2. Цели:

- Разпространяване на мир и стабилност;
- Осигуряване на безопасността и сигурността на гражданското население в трети страни и територии;
- Ефективна, навременна намеса с цел предотвратяване или смекчаване на последиците от кризисни ситуации, сериозни политическа дестабилизация или насилствени конфликти;

- Установяване на върховенство на закона в трети страни, включително борба срещу регионалните и трансгранични предизвикателства като организирана престъпност, контрабанда и тероризъм;
- Борба с технологични заплахи с потенциални трансгранични ефекти - разпространение на насърчаване на ядрена безопасност и борба срещу разпространението на оръжия за масово унищожение;
- Създаването на миротворчески и мироподдържащи капацитети в партньорство с международни и регионални организации.

3. Видове дейности:

За възстановяване на необходимите условия в трети страни за ефективно прилагане на Общностните политики и програми за развитие и икономическо сътрудничество.

- Граждански мерки, насочени към улесняването на мирното разрешаване на спорове и предотвратяване на появата на задълбочаващи се насилствени конфликти, ограничаване на териториалното им разпространение и спомагане за помиряване на враждуващите страни, включително преговорни и посреднически действия, както и наблюдаването и прилагането на споразумения за мир и прекратяване на огъня между страните;
- Военно наблюдение и миротворчески и мироопазващи операции;
- Мерки за изграждане на капацитетите на такива организации и техните членове, за да може да бъде планиран, проведен и осигурен ефективен политически контрол над подобни операции;
- Задвижване на редица мерки в отговор на природни и предизвикани от човека бедствия, включително употребата на граждански защитни ресурси в отсъствие на или в допълнение към хуманитарна помощ от ЕС;
- Разоръжаване, демобилизация и ре-интеграция на воюващите, както и обръщане на внимание на проблема с децата войници и реформата в сектора по безопасност;
- Мерки в кризисни ситуации, насочени към отстраняване на противопехотни мини, неексплодирани артилерийски снаряди или други експлозивни устройства, леки оръжия и други вредни военни останки, както и почистването и унищожаването на военни запаси;
- Осигуряване на помощ за жертвите на такива устройства и програми за оценка на риска;
- Мерки в кризисни ситуации, насочени към опазването, възобновяването или създаването на условия, необходими за осъществяването на едно трайно икономическо и социално развитие,

включително и подкрепа за функционирането на международно управлявани временни правителства и техните действия, както и други първоначални мерки за установяване и поддържане на демократични, плуралистични гържавни институции, ефективно гражданско управление на национално и местно ниво, независими съдебни органи, добро управление, ред и върховенство на закона;

- Мерки в кризисни ситуации, насочени към защита и съблюдаване на човешките права и свободи, демократичните принципи и върховенството на закона, принципите на международното право (подкрепа за специални национални и международни трибунали, комисии по помиряване и отсъждане на права върху личната собственост), както и стимулиране на развитието на гражданското общество и участието му в политическия процес. Тук влизат и мерки, насърчаващи професионалността и независимостта на медиите;
- Мерки в кризисни ситуации, целящи реабилитация и възстановяване на ключови инфраструктури, жилища, обществени сгради и икономически активи, както и възобновяването на икономическата активност и генерирането на заетост;
- Други мерки, необходими за улеснен и ефективен преход от мерки, предназначени за кризисни ситуации към нормално функциониране на сътрудничеството в рамките на средно и дългосрочно външно развитие и икономически стратегии за сътрудничество и програми на Общността.

Задълбочено сътрудничество между ЕС и трети страни относно справянето с глобалните и регионални трансгранични предизвикателства, засягащи сигурността и основните права на гражданите.

- Засилване на възможностите на наказателните и съдебни органи в борбата с тероризма, организираната престъпност и контрабандата;
- Ефективен контрол на незаконната търговия;
- Засилване на международната рамка за защита на човешките права и подкрепа за международните усилия за разпространяване на демокрация;
- Осигуряване на сигурност и безопасност на международния транспорт, енергийните операции и инфраструктура, включително граждански и товарен превоз и енергийно разпространение;
- Реагиране на внезапни заплахи за общественото здраве - епидемии с потенциален международен отзвук;
- Засилване на националните правни рамки и международно сътрудничество в гореспоменатите сфери, включително обмен на информация, оценка на риска и други съответни форми на сътрудничество.

Защита на страните и тяхното население срещу големи технологични заплахи, както и борба срещу разпространението на ядрени, химични, биологични и радиологични оръжия и сродни материали и съоръжения.

- Разпространяване на ядрена безопасност и културата на безопасност, включително безопасното създаване, функциониране и поддръжка на ядрени централи и други ядрени съоръжения, безопасния превоз, складиране и отстраняване на ядрени отпадъци, както и демантирането на стари ядрени площадки;
- Създаване и прилагане на ядрени гаранции и защиты - контрол на потенциално опасни материали и инсталирането на модерни логистични и контролни съоръжения;
- Намаляване на складирането на разпадащите се материали и химически и биологични вещества, свързани с производството на оръжия, както и засилване на сигурността и безопасността на съоръженията, занимаващи се с материалите и техните производни;
- Преобразуването на промишленостите и изследователски програми, свързани с производството на оръжие и отбраната в граждански такива, включително и подпомагане за намиране на алтернативни форми на работа на учените от оръжейния сектор;
- Създаване и прилагане на контролни механизми за износа на стоки с двойно предназначение;
- Създаване на планове за спешни случаи, гражданска защита, подготвеност на населението в случай на бедствие (в ядрения сектор и други индустрии, където има потенциал за сериозни инциденти, засягащи околната среда на множество държави).

3. Кой може да участва:

- Държавите членки;
- Страните, които се ползват от Предприсъединителния инструмент;

4. Бюджет:

Общата стойност на бюджета възлиза на 2 879 млн. евро.

5. Информация:

http://ec.europa.eu/comm/external_relations/reform/intro/ip04_1151.htm

Как да изберем подходяща програма?

Всеки проект трябва да попада в рамките на дадена програма, като за целта е необходимо внимателно проучване на всички изисквания за участие в нея.

Не подготвяйте проекти, базирани само на възможностите за финансиране, защото вероятно ще изразходвате много време и усилия с незадоволителни резултати.

Лошият избор на програма на този етап може да доведе до провал на вашите усилия независимо от качеството на проекта. Всъщност, ако вашият проект не съответства изцяло на целите на избраната програма, то шансовете за успех са много малки.

1. Избор на програма

Изборът на оптимална програма за финансиране е решаваща стъпка в процеса.

Трябва да знаете, че не можете да кандидатствате с един и същи проект по няколко програми едновременно.

Дефинирането на ясни, подробни и реалистични цели, подкрепено със солидно партньорство, повишава много шансовете на проекта да бъде финансиран от Общността.

Освен задължителните предпоставки като дефиниране на ясна тема с европейски измерения, при избора на програма, която най-добре отговаря на вашия проект се опитайте да вземете предвид следните неща:

- Необходимо е ясно да определите целта или крайният бенефициент, до който искате да достигнете;
- Финансовата помощ и предвидените суми са различни за различните програми и могат да повлияят за крайния избор;
- Процедурните ограничения и особено графикът за селекция може да има последствия за изпълнение на вашия проект.

2. Избираемост

За да идентифицирате подходящата програма за финансиране, първо трябва да осигурите пълна избираемост на вашия проект, т.е. да проверите дали проектът Ви отговаря на всички **критерии за избираемост** и чак и след това да пристъпите към написването му, съобразно ограниченията на избраната от Вас програма.

► **Профил на кандидатите:**

Всички видове организации могат да кандидатстват и да очакват да получат финансиране от европейските програми: асоциации, предприятия, национални администрации, структури на местно самоуправление, центрове за обучение, университети и др. Следователно първият критерий за избираемост е на основата на статута на кандидатстващата организация и нейните партньори.

Въпреки това определянето на кандидатите не винаги може да бъде достатъчно ясно дефинирано в текста на поканата за участие.

Много често Европейската комисия кани корпоративни организации.

Те трябва да са законно регистрирани и конституирани. Ако е необходимо адресът на регистрирания офис на кандидатстващата организация се вписва в апликационната форма и трябва да се представят доказателства за нейната ДДС регистрация. Ако отделът на Европейската комисия иска да провери тази информация, то тя може да поиска копие от статута или удостоверение за юридическата регистрация.

Индивидуално участие

Въпреки, че предоставянето на грантове на физически лица е изключение, то все пак е допустимо. В този случай физическото лице е персонално отговорно. За да защити финансовите си интереси Комисията може да поиска финансова гаранция. В повечето случаи тези финансираня са под формата на стипендии за мобилност, изследвания или професионално обучение като част от програми за обмен между университети и предприятия.

Маркетингови компании

Извън тържната процедура (търгове за предоставяне на услуги), търговските дружества са избираеми за грантове при следните условия (член 165 от финансовите правила): Предназначението или резултатът от гранта не трябва да облагодетелства бенефициентът. Печалбата се дефинира като разликата от всички вземания спрямо разходите за дейност в момента на крайното заплащане на дейността. Следователно дейностите могат да доведат до финансов приход, който до определен процент може дори да бъде използван за финансиране на дейността. Следователно получените резултати по време на гранта се явяват като временни източници.

► Дейностите

Дейностите, които имате намерение да извършите трябва да съответстват на приоритетите на програмата и в по-широк смисъл трябва да влязат в логиката на европейските институции.

Примери за очаквани дейности: обмен на знания, идентифициране на най-добри практики и модели, програми за мобилност и обмен, обучение, съвместни изследвания и др.

► Бюджет и планиране

Проектът трябва да бъде осъществим по отношение на финансиране и време за изпълнение.

По отношение на бюджета програмите обикновено имат минимален и максимален праг.

Крайните срокове, посочени в поканата за участие, трябва да бъдат спазени. Често трябва да предвидите 1 година между замислянето на проекта и започване на неговото оперативно изпълнение.

► Документи

За да направите оптимален избор измежду програмите, трябва първо да се снабдите с необходимите документи, които ще са Ви полезни, за да разберете очакванията на Европейския съюз във вашата област и как да ги интегрирате по подходящ начин във вашия проект.

► Определяне на програма

Програмите се определят съвместно от Съвета и Европейския парламент по предложение на Европейската комисия.

По този начин Европейската комисия действа отдолу нагоре (инициатор) и отгоре надолу (управление на процедурите по поканите за участие и мониторинг на финансираните проекти).

Съветът и Европейският парламент оценяват предложенията на Комисията и ако е необходимо изискват Европейската комисия да ги коригира.

Текстът, който одобрява дадена инициатива, предложение, програма за финансиране или директива е в основата на всяка реализация. В този текст, озаглавен „Решение № XX“ може да откриете основанията за създаване на програмите. Ръководителите на проекти е важно да следват това решение, за да разберат по-добре целите на програмата и очакванията на Комисията.

Къде да видим предложенията за програми на Генерална Дирекция „Образование и култура“

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/newprog/index_en.html

► Годишна работна програма

Европейската комисия е задължена по новите финансови правила да определи годишна работна програма за всички нейни операции.

Често годишната работна програма дава детайлите за годишните цели чрез финансирането на непреки дейности и проекти. Препоръчваме Ви да вземете предвид тези годишни приоритети в предложението за проект, което подготвяте.

Освен приоритетите за дейности, работният план дава представа и за евентуалната дата на публикуване на поканата за участие. Работният план трябва да бъде публикуван преди 31 март всяка година и представлява ценен инструмент в календара за изпълнение на вашия проект.

Пример за работна програма - Грантове на Генерална Дирекция Разширяване (Grants DG Enlargement)

http://ec.europa.eu/enlargement/financial_assistance/projects/annual_work_programme_2006_en.htm

► Финансов регламент:

Финансовият регламент определя управлението и процедурите за вземане на решение, както и правилата за изпълнение на бюджета на Европейския съюз.

Законодателството, отнасящо се до грантовете, съдържа полезна информация, особено що се отнася до разходите, които се признават и тези, които не се признават, директните и индиректните разходи и принципите за некомуерсиалност и съфинансиране.

EUR-lex

en de el es fr it pt ru

Official Journal
of the European Communities

ISSN 0167-4670

L 248

Volume 45
16 September 2002

English edition

Legislation

Contents

I Acts whose publication is obligatory

* Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 of 25 June 2002 on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities

1

EN

Acts whose titles are printed in light type are those relating to day-to-day management of agricultural matters, and are generally valid for a limited period. The titles of all other Acts are printed in bold type and preceded by an asterisk.

[top] - [home] - [site map] - [search] - [help] - [feedback] - [en]

Вижте финансовите правила и техните форми за изпълнение:

http://europa.eu.int/eur-lex/en/archive/2002/l_24820020916en.html

► **Резюме**

След като прочетете горните документи и установите, че програмата и правилата отговарят на вашия проект, вие трябва да идентифицирате примерни проекти, които Комисията вече е финансирала досега. В този момент резюмето или ръководството за предишни финансирани проекти могат да бъдат използвани за проверка доколко вашата идея вече не е била реализирана или дали други проекти няма да проявят интерес към вашия.

Вижте резюмето от 2005 г. за програма AGIS:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/agis/doc/selected_projects_2005_en.xls

► **Покани за участие в конкурси**

Текстът на поканите за участие от предишни години може да ви даде ценна информация за начина, по който се осъществява процедурата по избор и оценка. От друга страна, за да напишете вашето предложение трябва да се съобразите с текста на **действащата покана за участие**.

Поканата за участие се използва от Комисията, за да информира всички заинтересовани страни да изпратят своите предложения въз основа на дефинираните критерии за избираемост.

Обърнете внимание, че няма гаранция да бъде избран Вашият проект дори да отговаря на всички критерии за избираемост. Всъщност избираемите предложения се преглеждат детайлно за това доколко качествено отговарят на поставените проблеми и само предложенията, които са най-уместни в рамките на отпуснатия финансов пакет, ще бъдат избрани.

Поканата за участие дава следната информация: избираеми бенефициенти, крайни срокове за получаване или изпращане на кандидатурите, приоритети на проекта, продължителност на избираемите проекти, изтъкване на целите на програмата, информация за връзка с отдела, който отговаря в Комисията, връзки към всички документи, отнасящи се до програмата (бланки, бюджетни допълнения, общи условия на програмата и т.н.).

Поканата за участие може да бъде озаглавена покана за проекти (**call for projects**) или покана за предложения (**call for proposals**). Текстът ѝ се публикува в Официалния вестник (Official Journal) на Европейския съюз или на официалния Интернет сайт на програмата.

В приложение S на Официалния вестник на ЕС се публикуват ежег-

невни известия за търгове, получени в Eur-ор от обществени организации на държавите членки, от около 60 Африкански страни, от Карибските острови и Тихия океан, асоциирани към ЕО, а също и от САЩ, Япония и страните членки на Европейската асоциация за свободна търговия. Тази информация е налична на компакт диск или онлайн чрез базата данни TED (Tenders Electronic Daily) - <http://ted.europa.eu/>.

Срокът за отговор на поканата за участие е много кратък!

Приблизително между 6 и 12 седмици; препоръчително е да сте запознати добре с новостите относно програмата още в деня на публикуване на поканата за участие.

Вижте резюмето от 2005 г. за програма AGIS:

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/agis/doc/selected_projects_2005_en.xls

► Покани за участие в конкурси

Текстът на поканите за участие от предишни години може да ви даде ценна информация за начина, по който се осъществява процедурата по избор и оценка. От друга страна, за да напишете вашето предложение трябва да се съобразите с текста на **действащата покана за участие**.

Поканата за участие се използва от Комисията, за да информира всички заинтересовани страни да изпратят своите предложения въз основа на дефинираните критерии за избираемост.

Обърнете внимание, че няма гаранция да бъде избран Вашия проект дори да отговаря на всички критерии за избираемост. Всъщност избираемите предложения се преглеждат детайлно за това доколко качествено отговарят на поставените проблеми и само предложението, които са най-уместни в рамките на отпуснатия финансов пакет ще бъдат избрани.

Поканата за участие дава следната информация: избираеми бенефициенти, крайни срокове за получаване или изпращане на кандидатурите, приоритети на проекта, продължителност на избираемите проекти, изтъкване на целите на програмата, информация за връзка с отдела, който отговаря в Комисията, връзки към всички документи отнасящи се до програмата (бланки, бюджетни допълнения, общи условия на програмата и т.н.).

Поканата за участие може да бъде озаглавена покана за проекти (**call for projects**) или покана за предложения (**call for proposals**). Текстът ѝ се публикува в Официалния вестник (Official Journal) на Европейския съюз или на официалния Интернет сайт на програмата.

В приложение S на Официалния вестник на ЕС се публикуват ежедневни известия за търгове, получени в Eur-ор от обществени организации на държавите членки, от около 60 Африкански страни, от Кариб-

ските острови и Тихия океан, асоциирани към ЕО, а също и от САЩ, Япония и страните членки на Европейската асоциация за свободна търговия. Тази информация е налична на компакт диск или онлайн чрез базата данни TED (Tenders Electronic Daily) - <http://ted.europa.eu/>.

Срокът за отговор на поканата за участие е много кратък!

Приблизително между 6 и 12 седмици; препоръчително е да сте запознати добре с новостите относно програмата още в деня на публикуване на поканата за участие.

Вижте за пример поканата за участие в програмата Дафне (DAFNE):

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/daphne/doc/daphne_call_2006_en.pdf

THE DAPHNE II PROGRAMME (2004-2008)

TO PREVENT AND COMBAT VIOLENCE AGAINST CHILDREN, YOUNG PEOPLE AND WOMEN AND TO PROTECT VICTIMS AND GROUPS AT RISK

CALL FOR PROPOSALS 2006-1

This call for proposals aims at selecting high quality projects that will be co-funded by the European Commission and that will be implemented (approximately) from the final quarter of 2006 for 12 or 24 months. Only new projects will be eligible for support; projects that have already begun will not be eligible.

Please note that there is only one call for proposals in 2006.

I. Objectives of the Daphne II Programme

The **general objectives** of the Daphne II Programme are to:

- contribute to ensuring a high level of protection of physical and mental health by the protection of children, young people and women against violence, by the prevention of violence, by the provision of support for victims of violence and by the protection of groups at risk;
- increase the knowledge base on the mechanisms of violence and on the treatment of perpetrators and to improve the collection of data on violence in Europe; and
- assist and encourage NGOs and other organisations active in this field and promote transnational actions.

The **specific objectives** of the Daphne II Programme are divided into 7 categories:

- Development and implementation of treatment programmes
- Awareness-raising activities targeted to specific audiences
- Identification and exchange of good practice and work experience
- Mapping surveys, studies and research
- Field work with the involvement of the beneficiaries

► **Допълнения и корекции**

След публикуване на поканата за участие Комисията си запазва правото да променя съдържанието ѝ. Това се прави с публикуване на допълнения (допълнителна информация) или корекции (промяна на информация).

► **Ръководство за кандидатите - ръководство за даващите предложения - указания**

Комисията публикува Ръководства, за да направлява ръководителите на проекти и да им помага в разбирането на всички по-важни критерии на процедурата за избор и понякога за реализирането на проекта. Указанията обикновено се публикуват едновременно с поканата за участие на Интернет сайта на програмата.

Ако на сайта на програмата няма публикувани указания, обърнете се към ръководителя на програмата, за да разберете дали Комисията има намерение да ги публикува. На сайта на програмата могат да бъдат публикувани отговори на често задаваните въпроси (FAQ), които Комисията е получила.

Вижте ръководството за кандидатите за програмата Равенство на половете (Gender Equality).

http://ec.europa.eu/employment_social/equ_opp/newprg/vp2001021/guidelines_en.pdf

3. Как се извършва кандидатстването и одобряването на проекти?

Целият процес на кандидатстване, одобрение, финансиране и контрол се извършва от администрацията на съответната генерална дирекция на Европейската комисия. Проектите се оценяват на английски език, но могат да бъдат подавани и на всеки официален език на Европейската общност (включително на български). Въпреки това работният език на програмите е английски.

Кандидатстващите комуникират директно с представителите на съответната генерална дирекция в Европейската комисия в Брюксел. В отделните държави се създават информационни бюра, които съдействат на кандидатстващите.

По някои програми в областта на образованието и младежта се изисква първоначално подаване пред национален орган, междинно одобрение от него и окончателно одобрение от генералната дирекция.

Термини от европейските програми

Общи цели (overall objectives) - целите са по-широки в сравнение с конкретната задача на проекта. Други проекти и дейности също ще допринесат за тяхното постигане.

Задача на проекта (project purpose) - конкретната цел, която трябва да бъде постигната чрез прилагането на проекта.

Целеви групи (target groups) - обществени или професионални групи, към които е насочен проектът.

Дейности (activities) - конкретните действия/дейности, които трябва да бъдат осъществени, за да се постигнат резултатите.

График за изпълнение (timetable) - конкретно разпределение на дейностите във времето на осъществяване на проекта.

Очаквани резултати (expected results - outputs) - продуктите/ резултатите от дейностите, осъществявани в рамките на проекта.

Устойчивост на проекта (sustainability of the project) - Един проект е устойчив, когато може да осигури ползи на целевата група, за която е предназначен за продължителен период от време след приключване на финансовата помощ по проекта.

Бюджет, бюджетна разбивка (breakdown of prices) - подробно описание на разходите по отделни бюджетни пера и/или дейности.

Координатор на проекта (project coordinator) - организация или лице, което носи отговорност за координиране на дейностите по осъществяването на проекта. Ако в проекта участват няколко партньори, един от тях изпълнява ролята на координатор.

Мониторинг, наблюдение на проекта (monitoring of the project) - редовно наблюдение на осъществяването на проекта, прилагането на дейностите, спазването на графика, изразходването на финансовите средства и т.н.

Партньори, партньорски организации (partner, partner organizations) - организации, участващи съвместно в осъществяването на проекта.

Писмо за интерес (letter of intent) - писмен текст, в който се изразява готовност за участие в определен проект и за поемане на определени отговорности и задължения.

Одум (audit) - проверка на целесъобразността на използването на финансовите средства, отпуснати по определен проект и съобразяването с процедурните правила.

Непредвидени разходи (contingency) - малка част резервни средства за покриване на непредвидени разходи.

Възстановяеми разходи (reimbursables) - разходи, които се връщат след представяне на отчетни документи за действително изразходваната сума.

Как се разработва предложение за проект - някои практически съвети

Тези практически съвети ще ви дадат най-обща представа за разработването на предложение за проект. Те целят да насочат вниманието към подходящата организация на разработването на едно добро предложение, както и към най-често срещаните елементи на един проект. Всяка конкретна европейска програма има свои собствени изисквания за представянето на предложенията, както и свои собствени формуляри, с които трябва непременно да се съобразите.

Разработването на проект за участие в европейска програма обикновено се осъществява в няколко етапа:

1. Предварителна подготовка

1.1 Проучване на информационния пакет на програмата

Да предположим, че сте получили информация за подходяща програма, в рамките на която можете да кандидатствате за финансиране на проект. Какви са следващите стъпки?

- Снабдете се с всички информационни материали за програмата - обикновено те са т.нар. условия за участие (**Vade mecum**) и формуляри за кандидатстване (**application forms**).
- Много често те са оформени в един общ информационен пакет. Те могат да бъдат изтеглени от Интернет, което ще ви улесни при попълването им.
- Прочетете внимателно информационния пакет. Обърнете внимание на:
 - ▶ критериите за участие (какви са изискванията към организации - например да са неправителствени, да са университети, да са научноизследователски институти и т.н.);
 - ▶ необходимостта от партньори (в повечето от програмите на ЕС се изисква партньорство с организации от държави членки на ЕС);

- ▶ приоритетите на програма (кои са областите, в които се финансират проекти с приоритет);
- ▶ максималните размери на финансирането (от това ще зависи мащаба на проекта, който ще подготвяте);
- ▶ сроковете за представяне на проекта (от това ще зависи темпото на вашата работа по подготовката на проекта).

1.2. Вземане на решение за кандидатстване

Тази фаза е много съществена, защото всяка организация, която държи на своето име, би следвало да кандидатства в сферата, в която е най-компетентна и с проекти, които отговарят на нейните възможности. Не е препоръчително да се кандидатства безразборно, само с идеята да се опита. Ако прецените, че проучените програми и техните изисквания не отговарят на вашите възможности, приоритети или желания, по-добре е да изчакате по-подходяща програма, да потърсите други източници на финансиране. Не представяйте проект, ако не сте сериозен кандидат. Ако обаче прецените, че вашата организация има шансове за успех, то можете да вземете решението за разработване и представяне на проект.

2. Разработване на проекта

2.1. Планиране на работата по подготовката на проекта

След като вземете решение за участие с проект, би следвало веднага да направите график на вашата работа по подготовката на проекта. Започнете отзад напред във времето, т.е. с крайната дата за представяне на проекта и планирайте всички дейности до деня, в който правите графика. Той може да изглежда така:

- представяне на проекта до...
- окончателно отпечатване и пакетиране до....
- проектът е готов за размножаване до
- проектът е отпечатан и готов за последно проверяване до
- цялостният текст на проекта е подготвен и е готов за редакция до....
- отделните части са готови за съединяване до...
- предварителният бюджет е подготвен до...
- определяне на участниците до...
- установен контакт с партньорите до...
- изясняване на конкретните дейности и подхова до...
- определяне на целите и задачите до...
- щателно проучване на условията за участие, приоритетите и т.н.
- определяне на екипа, който ще подготвя проекта

Естествено някои от дейностите могат да протичат паралелно. Например, не чакайте проектът да бъде напълно готов, за да се обърнете към потенциалните партньори. Това може да стане и на по-ранен етап.

2.2. Определяне на екипа за подготовката на проекта

Не е разумно работата по подготовката на проекта да започне без предварителна среща на екипа, който ще я осъществява. След като сте се запознали с изискванията по програмата вероятно имате представа за обема на усилията и сложността на задачата по подготовката на проекта. Екипът не трябва да бъде много голям, но трябва да бъде достатъчен, за да позволи генерирането на идеи, написването на проекта, редакция, подготовка на бюджета, технически дейности. Важното е след тази първа среща на екипа всеки негов член да знае какво се очаква от него и кога трябва да осъществи задачата си. Колкото по-малко е времето за подготовка на един проект, толкова по-необходима е предварителната среща на екипа. Подготовката на един добър проект е работа в екип и изисква съвместни усилия.

2.3. Формулиране и разработване на проекта

Най-общото изискване е един проект да съдържа следните раздели:

- Анализ на досегашната ситуация
- Цели
- Задача
- Целеви групи
- Дейности
- График за изпълнение
- Очаквани резултати
- Жизнеспособност на проекта след завършване на финансирането
- Бюджет

1. Анализ на ситуацията (Background) Предпоставката за разработване на един добре планиран и целенасочен проект е извършването на изчерпателен анализ на съществуващата ситуация. Тя трябва да бъде интерпретирана в светлината на интересите и дейностите на всички участници. Съществуват различни начини за анализиране на ситуацията. Предварителни проучвания (например разпрацане на въпросници), интервюта с представители на съответните групи и организации, предварителни обсъждания с тях, подпомагат изграждането на една обща картина на положението, предшестващо подготовката на проекта. Тази обща картина е много полезна за осъществяването на задълбочен анализ на ситуацията в съответстващата на проекта сфера. Чрез тези методи се създава основа за формулиране на целите на проекта.

2. Общи цели (overall objectives) Резултатът от фазата на идентифициране на проекта се изразява в избор на цели, които се дискутират и уточняват във фазата на формулиране на проекта. Те са по-широки в сравнение със задачата на проекта. Други проекти и дейности също ще допринесат за тяхното постигане.

3. Задача на проекта (project purpose) Тук се посочва конкретната цел, която трябва да бъде постигната чрез прилагането на проекта. Устойчивите ползи за целевите групи, за които е предназначен проектът са винаги негова задача.

4. Целеви групи (target groups) Уточняват се групите, към които е насочен проекта.

5. Дейности (activities) Посочват се достатъчно подробно конкретните действия/дейности, които трябва да бъдат осъществени, за да се постигнат резултатите.

6. График за изпълнение (timetable) Той трябва да съдържа конкретно разпределение на дейностите във времето на осъществяване на проекта.

7. Очаквани резултати (expected results - outputs) Тук трябва да бъдат посочени продуктите/резултатите от дейностите, осъществявани в рамките на проекта.

По отношение на посочените раздели могат да бъдат поставени няколко въпроса:

Какво е значението на общите цели? Общите цели създават рамката, в която ще бъде изпълняван проектът.

Какво е значението на задачата на проекта? Задачата на проекта е от ключово значение, тя е „центърът на гравитация“ за управлението на проекта. Но най-важното - тя позволява да се оцени измерването на успеха или неуспеха на проекта от гледна точка на устойчивите ползи от него за целевите групи, за които е предназначен. Очаква се, че управлението на проекта трябва да осигури изпълнението на задачата на проекта.

Как се решават точните дейности? Те произтичат от целите, от специфични проучвания, от дискусии между експерти, от обсъждания с партньорите и целевите групи.

Защо трябва да се планират дейностите? Дейностите трябва да се планират достатъчно подробно, за да може да се направи график на работата, да се оцени времетраенето на всяка от тях, да се изчислят необходимите материални и нематериални ресурси, да се подготви бюджетът на проекта.

8. Устойчивост на проекта (Sustainability of the project) Разделът „Устойчивост на проекта“ е задължителен елемент при нейната подготовка. Той обикновено фигурира във формулярите за кандидатстване за финансиране на проекти по всички програми на ЕС. Проектите трябва да бъдат проверени за устойчивост преди да започне тяхното осъществяване. Един проект е устойчив, когато може да осигури ползи на целевата група, за която е предназначен за продължителен период от време след приключване на финансовата помощ по

проекта. Възможни фактори за устойчивостта, които трябва да се имат предвид при разработване и прилагане на проекти, са: икономически и финансови аспекти, способности за управление, институционално развитие и др. Тези фактори зависят в много голяма степен от контекста и спецификата на всеки проект. Това означава, че при разработката на всеки отделен проект трябва да се намерят индивидуалните фактори за устойчивост.

Как се планира устойчив проект?

- Идентифицирайте резултатите и дейностите, които трябва да бъдат устойчиви (да продължат) след като завърши финансирането на проекта.
- Формулирайте въпроси относно всеки фактор за устойчивост.
- Прегледайте задачата на проекта, дейностите, резултатите и предпоставките в светлината на тези въпроси.

Въз основа на отговорите обмислете отново или прибавете резултати, дейности, предпоставки или предварителни условия.

9. Бюджет (Budget) Средства са материалните и нематериални ресурси (**inputs**), които са необходими за осъществяването на планираните дейности и за управлението на проекта. Трябва да се прави разлика между човешки, материални и финансови ресурси. Разходите са идентифицираните средства, изразени във финансови условия (**cost and financing**). За предпочитане е те да бъдат представяни в стандартизиран формат.

Дейностите по проекта трябва да бъдат разработени и конкретизирани достатъчно, за да позволят да се оценят финансово необходимите материални и нематериални средства за осъществяването им. Когато разработвате тази част от проекта и установите, че това е невъзможно, препоръчително е да се върнете на дейностите и да ги разработите по-детайлно.

Как се установяват средствата и разходите?

- Идентифицирайте човешките, материалните и финансовите средства, необходими за осъществяване на планираните дейности.
- Идентифицирайте човешките, материалните и финансовите средства, необходими за управлението на проекта и за помощни дейности, които не са включени в логическата рамка - например, административен и счетоводен персонал, създаване на офис и др.
- Изчислете стойността на необходимите ресурси.
- Подгответе цялостния бюджет.
- Посочете разпределението между партньорите - ако това е изискване по съответната програма.
- Класифицирайте разходите по бюджетни източници - например, 80 % - финансиране от ЕС, 20% - собствени средства.

Какви са основните стъпки при подготовката на проекта?

- ▶ Детайлно проучване на изискванията за участие в програмата от всички членове на екипа - това е необходимо условие, за извършване на по-нататъшната съвместна работа на екипа.
- ▶ Следващата стъпка е анализ на съществуващата ситуация в сферата, в която ще се осъществява проектът. Това ще позволи да се определят наличните проблеми и съответно да се формулират цели и задачи на проекта. Тази фаза се осъществява най-добре, ако се проведе съвместно обсъждане от типа „мозъчна атака“. В него задължително участват членовете на екипа, но могат да бъдат поканени и подходящи външни участници.
- ▶ Въз основа на целите и задачите се формулират целевите групи, за които е предназначен проектът и конкретните дейности. Определянето на целевите групи е много важно - изброяването на повече целеви групи може да доведе до неяснота и трудно осъществяване на дейностите. Конкретните дейности са много важни, тъй като реално те са същността на проекта, те са средството, чрез което ще се осъществи задачата на проекта. Опитайте се да бъдете креативни и оригинални.
- ▶ След като сте определили конкретните дейности, опитайте се да ги разположите във времето - в зависимост от времетраенето на проекта - например в рамките на година, на две години. Може би ще се наложи да преразгледате дейностите, ако се окаже, че времето за осъществяването им е недостатъчно.
- ▶ След като сте разположили дейностите във времето, определете какви са очакваните резултати.
- ▶ Подготовка на бюджета - Финансовата част на проекта е не по-маловажна от същностната. Понякога при конкуренцията между различни проекти решаваща роля за крайния резултат има бюджетът. Опитайте се да остойностите реално всички предвидени дейности. Дейностите по проекта трябва да бъдат разработени и конкретизирани достатъчно, за да позволят да се оценят финансово необходимите материални и нематериални средства за осъществяването им. Когато разработвате тази част от проекта и установите, че това е невъзможно, препоръчително е да се върнете на дейностите и да ги разработите по-детайлно. В някои проекти разходите се делят на възнаграждения на експертите (fees), преки разходи (direct costs) и възстановяеми разходи (reimboursables). Общият размер на възнагражденията се изчислява чрез умножаването на средна ставка за човекочас или човекоден по броя на часовете или дните, необходими за извършване на работата. Преките разходи обхващат телекомуникации, секретарска помощ, местни пътувания и др. За възстановяемите разходи се изискват оригинални документи (фактури, билети) за изразходването на средствата и се възстановяват срещу тях - например, закупуване на оборудване, международни пътувания и др.

Обикновено изискването е бюджетът да е съставен в евро.

3. Окончателна подготовка и изпращане на целия пакет от необходими документи за участие в програмата

На практика през всички предходни фази се подготвят части от крайното предложение за проект. В рамките на тази фаза трябва да се „сглобят“ всички вече подготвени текстове, да се допишат и доизяснят тези части, които не са достатъчно развити. Така се получава проектопредложението като резултат от всички изброени дейности. Текстът се преглежда и при необходимост се допълва и преработва с оглед на неговата еднородност. Следва езикова и стилистична редакция. Проверява се за технически грешки. Предложението се подлага на последно четене и проверка.

След като се подготви окончателният текст на проекта, на практика е свършена голяма част от работата. Все пак трябва един човек от екипа да координира окончателното комплектуване на документацията и изпращането ѝ в срок до съответния адрес.

Този, който е натоварен с окончателното изпращане, трябва да се погрижи за следното:

- да провери още един път дали всички страници са правилно отпечатани и подредени, дали графиките и схемите са поставени на точното място;
- да даде инструкции за необходимия брой екземпляри и за евентуалното им подвързване;
- да комплектува всички останали документи - например писма за намеренията от партньорите в проект, писма за подкрепа на проекта, информация за организацията, която предлага проекта (ако се изисква), придружително писмо към документацията, биографичните справки за участниците в проекта и т.н.;
- да провери адреса на плика (не си струва да провалите участието си заради грешен адрес);
- да даде инструкции или лично да изпрати проекта по най-подходящия начин - Ако го изпращате в последния момент и изискването е той да пристигне до определена дата, по-добре използвайте куриерските услуги на надеждна фирма. Ако важи пощенското клеймо, тогава изпратете пратката препоръчана и с обратна разписка;
- да проследи получаването на обратната разписка. При много програми се практикува изпращането на уведомително писмо, че предложението е получено и е регистрирано под определен номер. Този номер е важен, тъй като само чрез него при необходимост могат да се правят справки за проекта.

4. Дванадесет правила за успешен проект

Правило 1. Не представяйте проект, ако не сте наистина сериозен кандидат. Участието заради самото участие е неоправдано.

Правило 2. Детайлното познаване на изискванията за участие в съответната програма е необходимо условие за подготовка на добър проект. Прочетете няколко пъти изискванията, това ще ви помогне при подготовката на проекта.

Правило 3. Инвестирайте време и средства, ако искате да направите добър проект. Несигурността дали ще спечелите проекта не трябва да ви мотивира да бъдете повърхностни и набързо да направите някакво предложение, което ако успее е добре, а ако не успее - утешението ви ще бъде, че поне не сте изразходвали много време за подготовката му. Такъв подход не е сериозен, може да ви създаде лошо име и да ви лиши от следващи проекти.

Правило 4. Бъдете ясни и конкретни при подготовката на проекта, особено що се отнася до очакваните резултати. Много често се декласират проекти именно заради неяснота и липса на конкретност.

Правило 5. Покажете познаване и разбиране на проблема, както и на средствата за неговото разрешаване.

Правило 6. Един от показателите, по които се оценяват проектите, е наличието на добър екип. От екипа трябва да лъха професионализъм, той трябва да внушава доверие, че ако бъде финансиран, проектът ще се осъществи професионално. Опитайте се да създадете чувство за доверие в екипа, изтъквайки най-съществените му предимства и натрупания опит.

Правило 7. Опитайте се да мислите оригинално при разработването на проекта. Оригиналността винаги прави впечатление (да не се бърка с оригиналниченето).

Правило 8. Използвайте логическата матрица, графики, план-график за работата. Всички те ще покажат на оценителите, че сте мислили върху осъществяването на проекта и сте готови да започнете веднага след одобряването му.

Правило 9. Обърнете внимание върху езика и външния вид на предложението. Понякога интересни предложения остават неосъществени, поради неумението да бъдат описани и изразени по подходящ начин. Редактирайте и поправете, докато текстът ви хареса, той трябва да звучи логично и ясно. Ако проектът се разработва на чужд език, бъдете още по-взискателни. Езиковите и правописните грешки не правят добро впечатление. Да не забравяме поговорката „по дрехите посрещат...“. Едно добро предложение като същност и съдържание би следвало да е съчетано със съответен външен вид. Още повече,

че съвременните компютри позволяват да проявите креативност в тази насока.

Правило 10. Ако правите консорциум, изискайте предварително съгласието на партньорите. Все пак имайте предвид, че консорциум с повече от пет участника се управлява трудно.

Правило 11. Когато правите проектобюджета, бъдете разумни реалисти.

Правило 12. Не допускайте грешки, които могат да бъдат фатални - неспазване на срока, грешен адрес на получателя, неспазване на някое от изискванията, липса на писма за намеренията. Тези грешки наистина могат да бъдат фатални, защото проектът ще бъде елиминиран от по-нататъшното му оценяване.

5. Оценяване на проекта

Обикновено оценката на постъпилите предложения се извършва от специална комисия. Критериите за оценка се съгласуват предварително. Понякога те са посочени още в условията за кандидатстване. Трудно е да се посочат единни критерии, валидни за всички програми, но все пак най-общо оценката се базира на следните критерии:

- **Качество на проекта** - тук се включват няколко показателя: съобразност на проекта с приоритетите на програмата, с нуждите на страната и на целевите групи, познаване на сферата на проекта, организация, предлагани методи, подход и план за осъществяване на проекта, предишен опит на организацията в подобни проекти, осигуряване на жизненост и устойчивост на проекта след приключване на финансирането и др.;
- **Партньори** - възможности на партньорите да осъществят проекта, ясно разпределение на ролите и отговорностите между партньорите, квалификация, опит и умения на предлаганите изпълнители;

Финансово предложение - разумност и ефикасност, максимизиране на резултатите при минимизиране на разходите (спазване на принципа „best value for money“).

EuropeAid - Как да намерим информация за конкурси по европейски програми?

Интернет страницата EuropeAid <http://ec.europa.eu/europeaid/> е част от сървъра Европа на Европейския съюз. На тази страница може да се намери най-изчерпателната информация за търгове и конкурси по европейските програми.

Как и какво финансиране можем да получим? - Финансовата помощ на ЕС се отпуска въз основа на договори за предоставяне на услуги, извършване на дейности или доставки; или под формата на т.нар. грантове (обикновено проекти на неправителствени организации). Те се сключват в рамките на конкретна европейска програма или финансов инструмент, които се прилагат по отношение на дадена държава или група от държави.

Къде да намерим информация за търгове и покани за участие в конкурси?

Посетете Интернет адреса на EuropeAid:
<http://europa.eu.int/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

Тук може да намерите информация за всички търгове (tenders) и покани за участие в конкурси (calls for proposals), по които е възможно да представяте проекти в момента; такива, чиито срокове вече са изтекли, а също и прогнозна дата за предстоящи търгове и покани за участие.

Ето как:

1. От падащото меню в лявата част на екрана изберете една от изброените програми/инструменти или **OTHERS**, т.е. географски базирани проекти, които не попадат в рамките на нито една от основните програми например човешките права.
2. Изберете фазата, в която се намира проекта:
 - ▶ **Прогноза** - за да получите информация за предстоящи конкурси, за които обаче все още не е обявен търг или покана за участие в конкурс
 - ▶ **Отворен конкурс** - за да получите информация за обявени търгове или/и покани за участие в конкурс, за които Вие може да представите проект.

- ▶ **Затворен конкурс** - за да получите информация за търгове или/и покани за участие, крайният срок за представяне на проекти, по които е изтекъл. Вие имате достъп до всички публикувани до този момент документи - предварителна информация, обяви за търгове или покани за участие, списък на разгледани проекти, списък на спечелили проекти и др., в зависимост от етапа, на който се намира проектът в момента.
- 3. Изберете вид на проекта:
 - ▶ Услуги, Дейности или Доставка, за да получите информация за търгове
 - ▶ Грантове, за покани за участие в конкурси
- 4. От падащите менюта изберете регион и/или държава. Имате възможност да посочите конкретен регион и държава или всички държави, в които действа съответната програма или инструмент.
- 5. Натиснете бутона „**Submit Query**“, за да получите резултатите от Вашето търсене.

Резултатите съдържат:

- Името на проекта
- Референтен номер
- Статус на проекта - отговаря на статуса, който сте задали при формулиране на Вашето търсене
- Документи, свързани с търга/конкурса. Те могат да бъдат:
 - ▶ *Прогноза* - съдържа обща информация за проекта, **очаквана** дата за публикуване на обява за търг или покана за участие в конкурс, описание на договора, процедура на провеждане, допълнителна информация
 - ▶ *Обява за търг/покана за участие в конкурс* - обща информация за проекта, процедура, описание на договора, критерии за подбор и оценка, информация за тръжната документация, срокове и т.н
 - ▶ *Списък на одобрени проекти* - списък на проекти, преминали определен етап от селекцията.
 - ▶ *Обявяване на спечелилите*
 - ▶ *Други документи*: упътвания, формуляри, годишни и междинни отчети по изпълнението на проекти и др.

Quick Search

Натиснете бутона „**Quick Search**“, за да получите информация за всички обявени търгове и покани за участие в конкурси, публикувани в последните 10 календарни дни.

Резултатите съдържат:

- Име на проекта;
- Референтен номер;
- Бюджет;
- Статус;
- Документи.

**ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ
2007 - 2013**

с п р а в о ч н и к

четвърто преработено и допълнено издание

Справочникът е подготвен от:

Д-р Ингрид Шикова
и екипа на Информационния център на ЕС:
Мария Герганова
Диана Димова

